

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 47 - 2 MART 1976 - 5 TL.

DEMOKRASİ
MÜCADELESİ
PARLAMENTOYA
HAPSEDİLEMEZ

TÜRKİSTAN mc
İktidardan
düşürülmelidir

BABIALI'DEN BİR YENİ ORTAM GEÇTİ

Kemal BİSALMAN

ORTA
HAFI
YENİ Ortam
YENİ Ortam
FAALITE DERGISİ

hızır gibi imdadına yetişti. . . Bisalman 175 bin liranın üzerine koyduğu 375 bin lira para ile 1972'nin 11 Eylülünde "Yeni Ortam" gazetesini çıkardı.

UCUZ EMEK - ÇOK KAR

O günlerde olayla ilgili olarak sık sık adı geçen Mehmet Çiçek de bu gruptandı.

12 Mart, sağa göstermelik bir vuruş yapma gerekliğini duyunca, hedef olarak bu grubu seçmişti. Sözü edilen bu grup, daha sonra "Yeniden Milli Mücadele"çiler olarak ortaya çıktı ve bu adla bir de dergi çıkardı. . .

Aralarında, Yıldız Camiinde namaz kılıp, Yıldız Mimarlık Mühendislik Akademisine saldıran ve Battal Mehmetoğlu'nu öldüren grup üyesi Yavuz Argun da bulunmaktadır. Yavuz Argun,devrimci Mehmetoğlu'nun katili olarak yargılanmış ve 24 yıl ağır hapis cezasına çarptırılmıştı. . .

KEMAL BİSALMAN PATRONLUĞU!

Sola seslenmek iddiasıyla, 3,5 yıl okuyucusunun desteğini kazanan ve sahibini milyonlara garkeden Yeni Ortam'm yeni sahipleri böyle bir yapıya dayanmaktadır.

Kol ve fikir işçilerinin emekleri ve okuyucusunun büyük desteğiyle basın hayatı içinde elbette temiz bir isim olarak yerini alan Yeni Ortam niçin satıldı? Bu soruyu Kemal Bisalman, İstanbul'un büyük otellerinden birinin Amerikan barında içkisini yudumlarken yakınlarına şöyle açıklamaktadır:

"- Gazeteyi satmam gerekiyordu. Bu gazete, faşizm olmadıkça satmıyor. Ve ufukta da faşizm aşım görünmüyor. . ."

Ufukta faşizmi gözlüyor Yeni Ortam patronu Bisalman gazeteyi faşistlere satıyordu. . .

Tüm ilan gelirini ve tesislerini 3,5 milyona faşistlere devreden Kemal Bisalman'a gazetesinin sadece adı bırakılıyordu. Bisalman bugün gene bir gazete çıkaracaktı ve adı "Yeni Ortam" olacaktı.

"FAŞİZMİN NİMETİ!"

Yeni sahiplerine "bir taşla iki kuş" vurdurtan Kemal Bisalman "faşizmin nimetlerini" gerçekten iyi değerlendirmişti.

Savaş ganimetçilerine rahmet okutan öykü, 12 Martta başlamıştı. Tüm demokratik hak ve özgürlüklerin üzerine şal örtüldüğü günlerde "Ortam" adlı dergi çıkmıştı. . .

12 Martın herşeyi kuruttuğu günlerde çölde vaha yerine geçti "Ortam"..."Ortam"ın tirajı, değil bir derginin, çoğu gazetesinin ulaşamadığı bir düzeye tırmandı. Satış 45 bine kadar çıktı.

Dergi henüz ilk sayılarında Sıkıyönetimin gadrine uğramakta gecikmedi. Bisalman bunun üzerine "Ortam"ın başına "Yeni" ekledi ve dergi bundan sonraki yayını "Yeni Ortam" adıyla sürdürdü.

12 Mart rejiminin baskıları ve Sıkıyönetimin dağıtım engellemelerine rağmen dergi büyük bir okuyucu çoğunluğuna arıyor, okunuyordu. Ancak olumsuz etkilerin tiraja etkisi de oluyordu. Bisalman derginin yayını, kendi bulgusu bir "show" la durdurmayı denedi. Baskıları protesto ediyor ve derginin devam edemeyeceğini ilan ediyordu 1971'in sonlarında. . .

Bisalman, faşizmin ticari nimetini tatmıştı. Bir gazete çıkaracaktı. 1972 yılının Eylül ayına kadar yeni bir gazete çıkarmanın olanaklarını aradı. Aileden aldığı, kendi ifadesiyle 175 bin lira para vardı. Eski çalıştığı gazete, Milliyet'den aldığı tazminat tutarı

Kendisine "Hürriyet" parasal olmayan ama gerek tesis gerekse dağıtımda hiç de küçümsenmeyecek yardımda bulundu.

Gazete, Hürriyet tarafından alınan Vatan matbaacılığında dizilip, basılıyordu. Bu konuda kendisine ucuz tarife uygulanıyordu. Daha sonra da, dört entertip, iki rotatif ve çok zengin hurufat toplam 1 milyon 600 bin liraya Kemal Bisalman'a, 100 bin liras peşin, üstü 20 - 30 - 40'ar bin liralık taksitlerle satıldı.

Bu arada dağıtım ve dağıtıma ilişkin ödeme kolaylıkları kendisine fazlasıyla sağlandı.

Basın ilan geliri olmaksızın bir yılı salt okuyucu desteğinde tamamlamayı başardı Kemal Bisalman. Bu arada gazetede çeşitli vesilelerle yaptığı "Devrimci" anonslar da ilgi topladı.

Bir gün kendisi adına gelen mektup zarfının içinden 200 liraya yakın para çıktı. Zonguldak havadisinden bir işçi, binbir zorluğu sadece kol ve fikir işçilerine ait olan gazetesin maddi bir destek sağlamak amacıyla, fikri kimliğini bilmediği Kemal Bisalman'a para gönderiyordu.

Yeni Ortam'ın patronu bu olaydan çok duyulandı. Aynı günün akşamı tiryakisi olduğu Divan Otelinin Amerikan barında, bir elinde içki bardağı, bir elinde Zonguldak'tan gelen para, etrafına gözleri yaşartan olayı hikaye etti.

Yeni Ortam kısa zamanda, büyük bir yazar çizer kadrosunun dolduğu gazete oldu. Okuyucu, gazeteyi alırken, ona maddi bir destek olmanın sorumluluğunu da taşıdı.

Herşey iyi gidiyordu ama, patron çalışanlara doğru dürüst para vermiyordu. Yeni Ortam'ın 3,5 yıllık yayın hayatında gazeteden bine yakın kol ve fikir emekçisi geçti. Hepsi de, patronla çatıştı ve patron tarafından kovuldu.

Patron, her emekçiyi kovduktan sonra "Anlamıyorum bu solcuların, ay sonunda insandan para istiyorlar" diyor.

Yeni Ortam bir yıl sonra, yılda 1,5 milyon liraya yaklaşan basın ilan gelirine de kavuştu. 30 bin civarındaki satış küçümsenmeyecek bir kar sağlıyordu üstelik. Patronuna önceki yıl 1,5 milyon liraya yakın vergi ödetirecek kadar.

Ancak, ucuz emek - çok kâr esasına dayalı yönetim anlayışı, gazetesinin zora girmesine yol açtı. Ankara ve İstanbul'daki yazışları kadrosu topu topu 10 kişiydi.

VE SON!

Kemal Bisalman, gazeteyi satmağa karar vermişti. Sadece gazetesinin isim hakkını elinde bulunduracak geride ne var ne yoksa satılacaktı. Bir ara DP Genel Sekreteri Faruk Sükan'ın da talip olduğu gazete nihayet "Yeniden Milli Mücadele"çilerin elinde kaldı.

Bisalman, şimdi ne yapıyor? Kendisi yakınlarına bir iki ay kafa dinleyeceğini, daha sonra Yeni Ortam'ı çıkaracağını söylemektedir.

Elinde halen iyi para olduğu söylenmektedir. Yapı Kredi Bankasının Erenköy, Kadıköy, Etemefendi şubelerinde yatan toplam bir 17 milyondan söz edilmektedir.

Kemal Bisalman şimdi yeni bir gazete hazırlığı içinde. Acaba ufukta faşizm var mı yok mu? Tabii bu soruyu kimsenin Bisalman'a soracak ne vakti ne de ciddiyeti vardır.

"- Artık, Yeni Ortam yok! Bayrak var! . . ."

İçinde bulunduğumuz haftanın başından itibaren gazete bayileri, kendilerinden Yeni Ortam gazetesini isteyen müşterilerine muhtemelen bu cevabı vermektedirler.

YURUYUŞ'un önceki haftalarda haber verdiği gibi Yeni Ortam'ın satış arayışı, önceki haftanın başlarında sonuçlandı. Gazetesinin patronu Kemal Bisalman, 3,5 yıla yakın yayın hayatı bulunan Yeni Ortam'ı 3,5 milyon liraya sattı. . .

YURUYUŞ'un dizgiye hazırlandığı saatlerde toplanan bilgilere göre, basındaki yelpazede "Sol" olarak nitelenen Yeni Ortam 29 Şubat akşamı adını "Bayrak" olarak değiştirecek ve 1 marttan itibaren de yeni adıyla piyasaya dağıtılacaktır.

11 Eylül 1972 günü Türkiye'deki ilerici aydınlarla ve sola seslenmek iddiasıyla yayın hayatına başlayan Yeni Ortam niçin ve kimlere satıldı? Ufuk bir formalite işlemlerle "Bayrak"laşan gazetesinin yeni sahipleri kimler?

KİMİN MALI KİME?

Bütün bunlar, Bab - ı Ali'nin yosun tutmuş duvarları arasında kalmaması gereken ölçüde önemli ve ibret verici bir öyküyü anlatıyor. . .

Bir benzetmeye göre, bir zamanlar, seslendiği okuyucu kitlelerinin bir çeşit "Nüfus kâğıdı" niteliğini taşıyan ve "hiç" denecek ücretlerle çalışan kol ve fikir işçilerinin emekleriyle yaşayan ve patronuna milyonlar kazandıran Yeni Ortam'ın öyküsüne başlamadan önce gazetesinin yeni sahiplerini açıklayalım.

Yeni Ortam'ın yıllık 1,5 milyon civarında olan resmi ilan geliri ve tesisleri üzerine dikilen "Bayrak"ın sahipleri: 1970 "Kanlı Pazar" kadrosu. . . Bir adım daha gidelim ve kadronun belli başlı isimleri arasında AP Çanakale Milletvekili Murat Bayrak ile Otağ Limited Şirketi ortaklığını okuyalım.

"Otağ Limited Şirketi" 15 - 19 Ocak tarihleri arasında kuruldu ve İstanbul Ticaret Odasına kendini tescil ettirdi. Henüz 1,5 ay önce kurulmuş olan şirket, geçtiğimiz hafta içinde Bab - ı Ali'de iki gazete satın aldı. Bunlardan ilki: Bizim Anadolu, ikincisi ise, Yeni Ortam. . .

**KANLI PAZAR'DAN
"YENİ MÜCADELE"YE . . .**

1 Milyon liraya Bizim Anadolu'nun yarısını, 3,5 milyon lira verip Yeni Ortam'ın ismi dışında tüm tesis ve basın ilân gelirini satın alan Murat Bayrak ve Otağ Limited Şirket işbirliğinin Bab - ı Ali'deki bir başka adı da: "Yeniden Milli Mücadele"çiler. . .

"Yeniden Milli Mücadele"çiler için, MSP ile MHP arasında potansiyel arayışı içindeki bir sağ grup demek mümkün.

1968 yıllarında Konya merkezli birçok mücadele sancakları kurup o zamanki "Bugün" gazetesinde isimlerinden sık sık söz ettiren bu grup, 1970 yılının 16 Şubatında "Kanlı Pazar"ı organize etmişti.

YURUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGISİ

Sahibi:

Nihat SARGIN
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Uğur OKMAN

Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı Kurulu:
Umur COŞKUN
Metin ÇULHAOĞLU
Mehmet AKÖZER
Varlık ÖZMENEK
Ercan EYÜBOĞLU

İzmit : Yusuf ALTIINTAŞ
İstanbul : Hacı KANTARCI
İzmir : Aydan GEDİKALI
Eskişehir : Vedat BARANOĞLU
Bursa : Cengiz KOÇ
Adana : Ceyhan CAN
Diyarbakır : Ruhi KOÇ
Avrupa : Raçit KAYA
19 Rue Emile Dubois 75014
PARIS

YÖNETİM:

Konur Sokak 15/8 Kızılay
Ankara Tel: 17 45 81
İSTANBUL BÜROSU:
Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş
İstanbul Tel: 26 35 67
ABONE KOŞULLARI
Yıllık : 200 TL.
6 Aylık : 100 TL.

İLAN KOŞULLARI:

Arka Kapak (renkli) : 7500 TL.
Arka Kapak (siyah beyaz) : 6000 TL.
İç sayfalarda sütun santimi: 20 TL.
Yayın ilanları % 50 indirimli
İstanbul Dağıtım : Fuat BÜTE
Ege Dağıtım : Orhan ÖZŞİŞMAN
Baskı: Daily News Web-Ofset Tesisleri

DEMOKRASİ

HASLET - 1

DEMOKRASİ MÜCADELESİ PARLAMENTOYA HAPSEDİLEMEZ

BEHİCE BORAN

Demokrasi, belli sürelerde, Türkiye'de dört yılda bir, Genel seçimlere gidilmesinden ve aldıkları oy miktarlarına göre siyasal partilerin yasama ve yürütme organlarını oluşturmasından ibaret değildir. Demokratik rejimin ulusal çıkarlara ve geniş halk kitlelerinin çıkar ve yararına işleyebilmesi için ilerici, demokratik güçlerin, işçi emekçi halk kitlelerinin, ülke kamuoyunun ülke sorunları, hükümet politikası üzerindeki görüşlerini, çeşitli isteklerini güçlü bir biçimde dile getirmeleri, baskı ve etkilerini Meclis ve hükümet üzerinde duyurmaları gerekir. Demokratik özgürlüklerin gerekçesi ve işlevi budur. Türkiye'de demokrasinin bu yanı gereğince, yeterince işlemektedir. Oysa bugün, Türkiye'nin içine düşürüldüğü dış ve iç politika çıkmazı ve ekonomik açmazı durumunda ve faşizmin günden güne tırmanışı karşısında demokrasinin bu yanının işletilmesi en ivedi, ihmal edilmez şart haline gelmiştir.

Türkiye İşçi Partisi aylarca önce MC'nin iktidardan düşürülmesinin güncel ivedi görev olduğunu kamu oyuna duyurmuş ve ondan sonra da her vesile ile bu çağrısını tekrarlamıştır. 12 Ekim seçimleri vesilesiyle bu yönde faaliyet göstermiştir. Bu çağrımızın siyasal ve siyaset dışı demokratik çevrelerce benimsendiğini ve girişimler yapıldığını memnunkulla gözlemliyoruz. Günün şartlarında bu girişimleri, MC'yi iktidardan düşürme mücadelesini daha da güçlendirmek, hızlandırmak gerekiyor. Parlamento aritmetiğinde görülen durum bu gereği daha da ön plana çıkarıyor, en ivedi olarak başarılması gereken iş haline getiriyor.

MC'nin iktidardan düşürülmesi için parlamento içi olanakların sonuna kadar kullanılması gerekir. Bu yapılmalıdır. Bunu da daha önce belirttik. Ama bununla yetinilemez. Parlamento dışı demokratik mekanizma, kamuoyu, demokratik güçler, işçi emekçi kitleler harekete geçirilmeli, etkileri duyurulmalıdır. Demokratik rejimin işleminin genel gereği ötesinde, günün özel şartları bunu ayrıca zorunlu kılmaktadır. Birincisi, parlamento aritmetiği oturmuş değildir. Yüzen, akışkan oylar vardır ve bu oyları kendi tarafına çekmekte MC koalisyonu daha becerikli görünmektedir. Parlamento dışı muhalefetin gücünün -kamuoyunun, demokratik örgüt ve güçlerin ve halk kitlelerinin karşı çıkışının, direnişinin- ortaya çıkarılması bu yüzen oyların doğrultusunu değiştirebilir. İkincisi ve daha önemlisi, MC hükümeti parlamento aritmetiğini kendi lehine çevirmeyi başarsa da, kamuoyunun, kitlelerin direnişi karşısında istifa etmek durumunda kalabilir. Batılı demokrasilerde bu çok görülen bir durumdur, Türkiye'de de bu durum gerçekleştirilebilir. Demirel de bunu bilmektedir. 15 Ocak'tayaptığı bir konuşmasında şöyle dediği basında çıkmıştır "Kamuoyunda çalkantı artarsa, başka çare kalmazsa, hükümet istifa ettiği takdirde genel seçimlere gideriz."

İşte MC iktidarı, Demirel'in de sözünü ettiği bu duruma getirilmeli, parlamento aritmetiği ile düşürülemez, istifa etmek zorunluluğuyla karşı karşıya bırakılmalıdır.

Kısacası, parlamento içi muhalefet, parlamento dışı muhalefetten kopuk düşünülemez. Kopukmuş gibi düşünülür, parlamento dışı muhalefeti, kamuoyu direnişini ve kitlesel hareketleri oluşturmak ihmal edilirse, sadece parlamento aritmetiği hesapları ve taktikleriyle bir sonuç alınmaz. Kaldı ki, kitle tabanını, kitlesel hareketleri ihmal eden hiç bir "sol" muhalefet -sol'lunun niteliği ve ölçüsü her ne olursa olsun- muhalefetine güçlü, etkin olamaz.

Parlamento içi mücadele de sadece MC'yi iktidardan düşürecek oyları sağlamaya yönelik olarak düşünülmemeli, Meclis içi oy hesaplarına inhisar ettirilmemelidir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Meclis, MC'nin içyüzünün somutta tüm ayrıntılarıyla açığa çıkarıldığı, ülke kamuoyu önünde sergilendiği bir forum olmalıdır. Meclis çalışmaları kamuoyunu aydınlatacak MC'ye karşı parlamento dışı muhalefeti oluşturmak ve güçlendirmeğe yönelik olmalıdır. Ve parlamento dışı muhalefet demokratik hak ve özgürlükleri kullandırma yoluyla harekete geçirilmelidir. Türkiye İşçi Partisi'nin parlamenter faaliyet, mücadele anlayışı budur.

Yalnızca, ilk ağızda MC'yi iktidardan düşürmek için değil, daha genel ve temel bir olgu olan açık faşizme doğru gidişi durdurmak için de parlamento dışı örgütsel, kitlesel demokratik mücadele şarttır. Türkiye İşçi Partisi bu anlayış içinde "MC iktidardan düşürülmelidir" kampanyasını açmıştır.

Demokratik kitle hareketleri, mücadeleleriyle, anarşik, goşist eylemler birbirine karıştırılmamalıdır. MC iktidarı ve çevreleri bilerek, kasıtle bu ikisini birbirine karıştırmakta, kendi deyimleriyle "son Türk devleti" ne yönelik bir tehlike havası yaratma, Cumhuriyeti tehlikede gösterme çabasını ısrarla sürdürmektedirler. Ve yarattıkları bu hayali tehlikenin sorumluluğunu muhalefete yüklemektedirler. Bu suçlamalardan kurtulmak için ve "faşizme pirim vermemek" gerekçesiyle, parlamento dışı demokratik mücadeleden kaçınmak, kitlesel hareketlere karşı bir tutuma girmek, MC'nin, gerici, faşistlerin oyununa gelmek, onların ekmeğine yağ sürmektir.

Parti, bu gibi hareketlere katılmakla kalmayıp, yapılan miting, yürüyüş veya toplantıların düzenli ve olumlu biçimde gerçekleştirilmesinde kendi inisiyatifine, davranışlarıyla yardımcı olacaktır. Burada, tüm ilerici, demokratik, yurtsever güçleri ve örgütleri özel olarak MC'yi iktidardan düşürme, faşizme önleme ve genel olarak toplumu demokratikleştirme mücadelesinde güçlerini, etkinliklerini artırmaya çağırıyoruz.

KAPİTALİZMİN PARMAK İZİ: RÜŞVET, SOYGUN, CİNAYET

MC, GELMEMEK ÜZERE GİTMELİDİR !

Önceki haftanın sonlarında bir kamu kuruluşunun taşra teşkilatı müdürlüklerine gönderilen resmi yazıda, "mahalli emniyet teşkilatıyla işbirliği yapılarak, çalışan personelin parmak izlerinin tesbiti" istendi.

İlk bakışta Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından teşkilata gönderilmiş bir yazı ihtimalini akla getiren söz konusu direktif, Emniyet Genel Müdürlüğüne değil, Zirai Donatım Genel Müdürlüğüne veriliyordu...

Zirai Donatım Kurumu, taşra teşkilatına gönderdiği yazıda, "parmak izi tesbitinin bir an önce" tamamlanması gerektiğini de hatırlatıyordu.

Sıradan faşist uygulama ve yöntemlerin duvarlarını bile zorlayan olay, 11 aylık dönem içinde 50'ye yakın öğrenci, öğretmen ve işçinin kanına giren, anayasa ve demokrasi düşmanı Cephe yönetiminin azgınlık ölçülerini ele vermektedir.

Türkiye'de her ileri, yurtsever, demokrat düşüncenin parmak izleri alınarak yürütülmeye çalışılan faşist Cephe yönetimi, kitlesel taban desteğini gündün güne yitirmenin öfkesiyle, sokakta estirdiği terörü devlet dairelerine sokmuş ve işi parmak izi tesbitine kadar vadmıştır.

RÜŞVET, SOYGUN, CİNAYET...

Kapitalist sömürü düzeninin doğal işleyişinin levhalarını oluşturan rüşvet, dolandırıcılık, soygun olayları üzerinde rastlanan parmak izleri ise Cephe azgınlığını daha da artırırken, biraz daha dibat masasına yol açmaktadır.

Ortaya çıkan bir "rüşvet" ve "Mobilya" olayı elbette arzı iki olay değildir. Dünya kapitalist sisteminin sadece geri ve çarpık bir izdüşümü niteliğindeki yapıda açığa çıkan bu iki olay, sistemin işleyişini kaba hatlarıyla sergileyen "mütevazı" iki örneklerdir.

Ancak, tüm soygun, sömürü ve zorbalığın parmak izi alındığında kapitalizmin ve onun emperyalizmle işbirlikçi karakterinin izleri, artık daha bir açık, daha bir kesin biçimde görülmektedir.

"EK GÖREVLİ" DURAL...

İki hafta önce ortalığı allak bulak eden rüşvet olayının üzerine şimdi bir perde indirilmiştir.

Amerikan Lockheed uçak şirketinin Türkiye'de dağıtılmak üzere 13,5 milyon lira rüşvet verdiği Altay firması sahibi Nezh Dural hakkındaki soruşturma pek sonuç vereceğe benzemektedir. Başkentteki yaygın söylentiye göre, Dural, komisyonculuk işinin yanı sıra bazı önemli "ek görevleri" de yürütmektedir. Türkiye'nin pek kısa önceki tarihinde, bazı mahkeme duruşmalarında bazı sanıkların "Ben bu olayda görevli olarak bulunuyordum" demelerinden sonra tahliye edildiklerini hatırlayanlar, elbette "ek görevin" ne anlama geldiğini bileceklerdir...

Rüşvet olayı şimdi belli bir karanlığa çekilmiştir.

MOBİLYA VE ÖTESİ

Ancak, geçtiğimiz haftanın başlarında kesin belgelerle açıklanan mobilya dosyası, öyle kolay kolay geçiştirilecek gibi değildir.

Olay, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in salı günü yaptığı açıklamalarla alevlendi.

Başbakan Süleyman Demirel'in yeni Yahya Demirel'in Kıbrıs'a 5,5 milyonluk mobilya yerine 400 bin liralık sunta ihraç ettiği ve bunun için de devletten 4 milyon lira vergi iadesi aldığı resmi müfettiş raporuyla açıklanıyordu.

Ecevit'in iddiaları kesin belgelerle doğrulanıyordu.

Yahya Demirel, bugüne kadar beş partide dışarıya mobilya ihraç ettiği bilinen beyanla devletten toplam 20 milyon lira vergi iadesi almıştı.

Bu beş partiden iki partisine ilişkin belgelere göre, Kıbrıs'a ilk partide 2 milyon 159 bin 994 lira değerinde 185 takım komple birinci sınıf ceviz kaplama mobilya yerine 469 bin lira değerinde 200 metre küp sunta ihraç edilmişti.

Yigen Demirel, ikinci partide ise,

●
mobilya olayı kahramanı
Yahya Demirel
●

3 milyon 429 bin 500 lira değerinde 275 takım komple birinci sınıf ceviz kaplama mobilya yerine 70 bin lira değerinde 50 ton düşük kaliteli tahta levha ihraç etmişti...

Yani Yahya Demirel, iki partide ihraç ettiği toplam 539 bin liralık mal 5 milyon 558 bin 493 lira değerinde göstermiş ve bunun karşılığı olarak, halen amcasının yönetiminde

● BİR YAZI

YÜRÜYÜŞÜN ANATOMİSİ

...yeni yaparak sosyal olojik mücadele vermıştır.

BİR CİDDİYETSİZLİK ÖRNEĞİ

Yürüyüş bu ciddiyetsizlik avrını o denli ile-

● BİR FIKRA "PATAYRUK, PASUN KÜFİRİ"

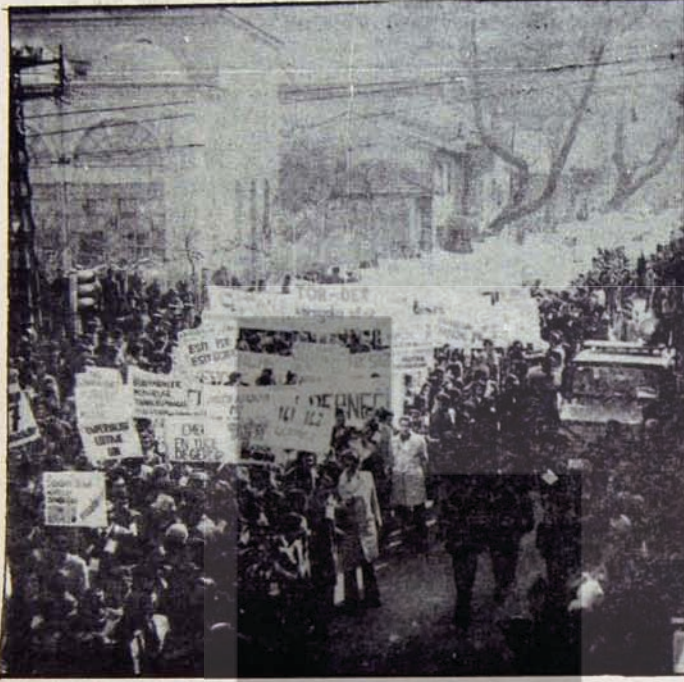
Günlük, güneşlik bir havada balığa çıkan Karadeniz'liler açık denizde müthiş bir fırtınaya yakalanırlar. Gemi sallanmakta, yapılan bütün dualar fırtınayı dindirememektedir. Kelime-i Şehadet, ayet, suret, abdest, namaz, nafile. Son bir kurtuluş ümidi ile güverteye çıkan Temel Reis, geminin iyiden iyiye su almaya başladığını görünce çaresizlik içinde aşağıya koşar ve elleri havada dua etmekte olan arkadaşlarına bağırır:

- Uşaklar, patayruk, pasun küfiri!

İZMİR'DE KİTLELER MC'YE

HAYIR DEDİ

İZMİR'DE TÖB-DER TARAFINDAN DÜZENLENEN "FAŞİZM VE HAYAT PAHALILIĞINI PROTESTO" YÜRÜYÜŞ VE MİTINGİ ONBİNİ AŞAN BİR KALABALIK TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ, SOSYALİZM YOLUNDA PASİFİZME YER OLMADIĞI BİR GERÇEK.

ANCAK BİR YANDAN FAŞİZME GEÇİT YOK DERKEN, PROVOKATÖRLERİN EKMEĞİNE YAĞ SÜRERCESİNE, SORUMSUZ VE ZAMANSIZ "NERDE HAREKET ORADA BEREKET" PAZARCI FELSEFESİ İLE, GENEL TAVIRLA GÜNCEL DAVRANIŞI BİRBİRİNE KARIŞTIRMANIN DA SAKINCALARI BÜYÜK. BU DA AYRI BİR GERÇEK.

İŞTE BU GERÇEKLERİN IŞIĞINDA DEĞERLENDİRİLDİĞİNDE DAHA BİR ANLAM KAZANIYOR İZMİR'DEKİ TÖB-DER YÜRÜYÜŞ VE MİTINGİ.

TÖB-DER'in söz konusu yürüyüş ve miting'i daha önce, 6 aralık 1975 tarihi için düşünülmüştü. Ancak DİSK'in ani bir dönüş ile harekete karşı tavır almasından sonra, Maocu provokatörlerin at oynatacağı bir eylem haline gelme tehlikesi karşısında iptal edilmişti.

DİSK'in CHP'nin tavrından etkilenen yöneticileri yüzünden düştüğü çıkmazdan bu iptal kararıyla sıyrılmayı yeğleyen TÖB-DER, sonuçta Maocu provokatörlerin tecrit edilmesi koşulu ile pek çok ilerici kuruluş ve TIP'in desteğini kazanıp geri aldığı adımlarını ileri atma olanağını buldu. Demokratik görevini yerine getirdi.

MAOCULAR TECRİT EDİLİYOR

Bu destek ile onbini aşan bir topluluk meydana getiren yürüyüş ve miting daha hazırlanma aşamasında Maocu provokatörlerin alınan kesin tavırla tecrit edilmeleri ve tüm provokasyon ve olası saldırılara karşı gerekli önlemlerin alınmasıyla son derece disiplinli, düzenli bir biçimde sürdü, sona erdi.

"MC Düşmeli", "Katil İktidar", "Zam zam zam ucuzluk ne zaman", "İşçiyiz Güçlüyüz Devrimlere Öncüyüz", "Bağımsız Türkiye", "Ücretsiz tedavi" sloganlarının kullanıldığı miting sırasında konuşmacılar faşist tirmanın tezgahlayıcısı olarak MC'yi kınadılar.

Yürüyüş sırasında halka dağıtılan duyuruda ise şöyle deniliyordu:

TARİHİ BİR GÜN: 22 ŞUBAT PAZAR

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NİN "MC İKTİDARDAN DÜŞÜRÜLMELİDİR" KAMPANYASI SIRASINDA, İZMİR HALKI AFIŞLEMAYA YARDIMCI OLUYOR, BİLDİRİLERİ BİRLİKTE DAĞITMAK İSTİYOR VE ŞEHİR SOKAKLARINDA YÜZLERCE KİŞİ YASA DIŞI DAVRANIŞLARLA ÇALIŞMALARINI ENGELLEMELİ İSTİYEN POLİSİ ÇARESİZ BIRAKIYORDU.

BASKI VE TERÖR KARŞISINDA HALKIN BİLİNÇLİ BÜTÜNLEŞMESİ FAŞİST TIRMANIŞI DURDURUP GERİLETECEK TEK GÜÇTÜR.

M. AYDAN GEDİKALİ

22 Şubat Pazar, binlerce İzmir'inin emek düşmanı, halk düşmanı, yani bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm düşmanı egemen çevrelere en anlamlı, en güzel ve İzmir'in tarihine geçecek bir şekilde ders verdikleri günün tarihidir.

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın partinin "MC İKTİDARDAN DÜŞÜRÜLMELİDİR" kampanyası nedeni ile saat 14'te Fuar İsveç Pavilyonunda yapacağı konuşmayı dinlemek için sabahın erken saatlerinden itibaren akın akın gelerek kısa zamanda salonu kelimenin tam anlamı ile "Mahşer Yeri" haline dönüştüren binlerce İzmir'li, bu davranışlarıyla şunu gösterdi: Bağımsızlık - Demokrasi - Sosyalizm mücadelesi parti kapatma, adam öldürme ve çeşitli provokasyonlarla zayıflatılamaz, yıldırılamaz. Baskı, terör halkı daha bir bütünleşmeye, bilinçlenmeye götürür. Ve bu bilinçli bütünleşme, faşist tirmanı başladığı yerde durdurabilecek tek olanak, tek güçtür.

Ve bu güç, İzmir'de; egemen bozuk düzenin tek alternatifi olan işçi sınıfının siyasal örgütü T. İ. P. Genel Başkanı Behice Boran'a gösterilen tahminlerin üstündeki büyük ilgi ve sevgi ile "Düşünce" olmaktan çıkarak elle tutulur, gözle görülür somutluk kazandı.

T.İ.P. Genel Başkanı Behice Boran'a gösterilen ilgi o dengi büyük ve gerçekten tahminlerin o denli üstünde idi ki, salonun güvenliği ile görevlendirilen partililer neredeyse çaresiz kalmışlardı. Değil salonun, kendilerinin dahi kontrolünü kaybetmiş yüzlerce parti görevlisi. Boran'ın saat 14.00'de lantı yerine gitmesi ile bir anda yerlerinden kalkan birbirine yapılmamasına sızmış binlerce İzmirli, Fuar çınlatan alkışlar ve coşkun sevgi gösterileri ile "Bayram yeri" ne düşürdükleri salonda kontrolden çıkmışlardı. Ancak en

güzel kontrol, en güzel güvenlik önemi de bu arada oluşturmuşlardı. Bu oluşmanın kaynağı, sosyalizm inancı, parti aşkıydı... İşte İzmir'de binlerce kişi tarafından emek düşmanı, halk düşmanı, yani Bağımsızlık - Demokrasi - Sosyalizm düşmanı faşizm hevesilerine bir şamar gibi kalkan alkışlarla, davranışlarla bilinçli bir biçimde kendini gösteren bu inanç, bu aşk, 22 Şubat Pazar'ı İzmir'in tarihine geçecek bir gün yaptı.

HALK AFIŞLEME VE BİLDİRİ DAĞITIMINA DA YARDIMCI OLMUŞTU

İzmir'ilerin "MC İKTİDARDAN DÜŞÜRÜLMELİDİR" kampanyasına büyük ilgisi, kendini daha T.İ.P. li Örgütünün şehir içinde yaptığı afişleme ve bildiri dağıtım sırasında göstermişti. Halk, afişleme yardımcı oluyor, bildirileri birlikte dağıtmak istiyor ve şehir sokaklarında yüzleri bulan guruplar, yasa dışı davranışlarla çalışmaları engellemek isteyen polis çaresiz bırakıyordu.

Özetlersek, "MC İKTİDARDAN DÜŞÜRÜLMELİ" kampanyası, ilerici çevrelere işçi sınıfının siyasal örgütünün, yani egemen bozuk düzenin tek alternatifinin etrafında toplanılması zorunluluğu bilincine varışının saptanması bakımından da ayrı ve büyük bir anlam ve önem taşıyan boyutlara ulaştı.

Toplantı salonunu dolduran binlerce ve yer bulamayıp dışarıda kalan bir o kadar İzmir'li, afişleme ve bildiri dağıtım sırasında takındıkları destekleyici tavırla bu olumlu aşamaya katkıda bulunma onuruna kazandılar.

DUYURU

Ülkemizin servetleri, halkımızın alın teri emperyalizm ve yerli egemen sınıflar tarafından insafsızca sömürülmektedir. Başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halkımız, dar geliri öğretmen ve memurlar açlığa mahkum edilmekte, hayat pahalılığı ateşten bir gömlek haline gelmektedir.

Egemen sınıflar, faşist baskı ve saldırılarını hızla artırmakta, işçiler, öğrenciler, öğretmenler sermayenin kiralık katillerince köşebaşlarında kurşunlanmakta, burjuvazinin kendi çıkardığı yasalar yine kendileri tarafından çiğnenerek ilerici örgütler sudan bahanelerle kapatılmakta, yöneticileri tutuklanmakta, öğretmenler, memurlar teknik elemanlar sürülmekte, tüm ilericilere göz dağı verilmeye çalışılmaktadır. Yıllardan beri Doğu halkı üzerinde süregelen ırkçı faşist baskılar sistemli bir şekilde artılmakta, İdil ve benzeri yerlerde görüldüğü gibi toplu katliamlara kadar varılmaktadır.

Ama şurası bir gerçektir ki, sermayenin giriştiği bu karlı tertip kitlelerin uyanışını, örgütlü ve bilinçli mücadeleye atılmasını önleyememekte, aksine daha da bilinçlenmesine yol açmaktadır.

Biz aşağıda imzaları bulunan kuruluşlar olarak gerçek kurtuluşumuzun işçi sınıfı ve emekçi halkımızın iktidar olmasıyla mümkün olduğunu bildirir, halkımızın BAĞIMSIZLIK-DEMOKRASİ-SOSYALİZM kavgasına uygun olan şu aşgari taleplerimizi halkımıza duyururuz:

Devlet Güvenlik Mahkemeleri kapatılmalı, tüm siyasi tutuklular serbest bırakılmalıdır. Memurlaştırılmak istenen işçiler eski statüleriyle çalıştırılmalı, kamu kesiminde memur olarak çalıştıran tüm işçiler (Sağlık, Tarım, PTT işçileri gibi) İş Kanunu kapsamına alınmalıdır. İş Kanununun 13, 17, 21 vb. gibi antidemokratik maddeleri kaldırıl-

malıdır. Lokavt yasaklanmalıdır. Tarım iş kanunu çıkarılmalıdır. Kat sayı 17 olmalıdır. Tüm çalışanlara grevli toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı tanınmalıdır. Referandum hakkı yasalanmalıdır. T.C. Kanununun 141, 142, 146. maddeleri kaldırılmalıdır. Memurların, öğretmenlerin, teknik elemanların sürgünleri durdurulmalı, sürülenler eski yerlerine iade edilmelidir. Kadın-erkek işçi eşitsizliği, eşit işe eşit ücret olarak gerçekleştirilmelidir. Üniversitelerin polis ve jandarma çekilmesi, öğrencilerin demokratik talepleri yerine getirilmelidir. Genç işçi ve çıraklar üzerindeki baskılar kaldırılmalıdır. Doğu'daki şoven baskılara son verilmeli, uluslar özgür, halklar eşit olmalıdır. NATO, CENTO, AET, RCD Enerji Ajansı gibi emperyalist örgütlerden çıkılmalıdır. Sosyal Güvenlik kurumları SSK, Emekli Sandığı, MEYAK, BAĞ-KUR üyelerinin yönetim ve denetimine verilmelidir. Ön Lisans, MEYÖK, YAY-KUR kaldırılmalı, öğrenciler ilgili fakülte ve yüksek okullara alınmalıdır. Lice'deki şoven baskılara son verilmeli, Lice halkının acil ihtiyaçları karşılanmalıdır. İdam cezaları kaldırılmalı, faşist örgütler kapatılmalıdır. Sorgusuz cinayetlerin hesabı sorulmalıdır. Tüm Tarım İşçileri SSK kapsamına alınmalıdır. Örgütlenme özgürlüğü kısıtlanmamalı, kapatılan dernekler açılmalıdır. Son Birleşmiş Milletler Kararına uyularak yabancı askerler Kıbrıs'tan çekilmeli, üsler kapatılmalı ve bağımsız Kıbrıs ilkesine uyulmalıdır. KAHROLSUN FAŞİZM VE EMPERYALİZM. KAHROLSUN İŞSİZLİK VE PAHALILIGIN GERÇEK YARATICISI SERMAYE. KAHROLSUN ÖĞRETMEN, MEMUR, TEKNİK ELEMANLARI SÜRENLER. YAŞASIN İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ HALKIMIZIN BAĞIMSIZLIK-DEMOKRASİ-SOSYALİZM MÜCADELESİ. YAŞASIN EZİLEN DÜNYA HALKLARININ ULUSAL KURTULUŞ-DEMOKRASİ-SOSYALİZM MÜCADELESİ.

MAOÇULARA MHP' DEN TEKLİF VAR

ARKADAŞ,
takım oyunların tezgahının millet önünde kötüdür. Bazı politikacılar saptırmakta laf ebeliği çalışmaktadırlar.

Bu konuda ÜLKÜCÜ GE
ruz ki!
Dünya milletler müca
let hiç bir millete hiç
elini uzatmamakta
gerçek

PDA'cular sizlere teşekkür ederiz, Ülkücü gençlik olarak; sebep mi? söyleyelim: Bizler yıllardır bazı Marksist-Leninist (!) kafalara, Sovyet Rusyanın emperyalist olduğunu, şovenist anlamı bulan bir sömürge politikasında bulunduğunu sokamıyorduk. Siz hiç olmazsa bu gerçeği ortaya koydunuz. Ancak sizlerde bir sözüümüz var: Bu gidişinizle bize doğru yaklaşmıyorsunuz. Ama hala beynelmellikten kurtulamıyorsunuz.

Milliyetçiliği gerici, faşist diye nitelendirenleri
Sovyet Rusyanın emperyalist olduğunu, şovenist anlamı bulan bir sömürge politikasında bulunduğunu sokamıyorduk.

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ
Menemen Gençlik Kolu

SOL HAREKET KAÇINCI KİLOMETREDE ?

METİN ÇULHAOĞLU

Abartma ve küçümseme, birbirlerinin zıddı olan kelimeler. Ama, aynı olgu söz konusu olduğunda, bu olgunun aynı anda hem abartılıp hem de küçümsemesi Türkiye için alışlagelen bir durum. Buna yaygın olarak rastlanıyor. İlk bakışta, anlaşılmaz, ters bir durum. Oysa özünde öyle değil. Çünkü abartanlar ve küçümseyenlerin sınıfsal kökenleri aynı, çıkış noktalarını belirleyen sınıfsal öz aynı.

Abartma ve küçümsemenin en yaygın biçimde bir arada kol gezdiği alanlardan biri, Türkiye sol hareketi. Kimilerine göre "devrimci mücadele her gün giderek yükseliyor", "zalımlerin devrilmesi an meselesi" vs vs. Kimine göre de Türkiye'de devrimci hareket sıfırdan başlıyor. Sol örgütler, siyasal partiler, bırakın çocukluk dönemini, henüz ana rahminde sayılıyor.

Hayret edilecek bir şey yok. Çünkü iki ucun savunuculuğunu yapanların sınıfsal kökenleri aynı. Bu sınıfsal köken, kimilerini provokasyon memurluğuna, kimilerini de sözde "iyiniyetli" ve gözyüzlü bir bekleyişe götürüyor.

Provokasyon memurları, bu yazının konusu değil. Asıl üzerinde durulması gereken, "iyiniyetli" gözyüzlü bekleyiciler. Bunları belirleyen temel özellik, hareketin bir süreç olduğunu görememeleri. Süreç kavramının gözden kaçırılması, geçmişin ve geleceğin gözden kaçırılmasına yol açıyor. Elde sadece mevcut durum kalıyor. Bu da ya abartılıyor, ya da gözyüzlü bekleyicilerin yaptığı gibi iyiden iyiyeye küçümseiyor. Küçümseme şu: Türkiye'de sosyalist hareket ne ki? Eti ne, budu ne? Bakın, işte kaç parçaya bölünmüş durumdadır. Gözyüzlü bekleyicilerin düşündükleri, yazdıkları, çizdikleri, bu. Bunlar, 1917 öncesi Rusya'da yaşasalar da aynı şeyleri söyleyeceklerdi. İncineler, Martovcular, Plehanovcular, Menşevikler, Legal Marksistler, Bundcular vs. vs. Belki de o dönemin Rusya'sını solun en çok bölündüğü ülke ilan edip çıkarırlardı.

Oysa asıl belirleyici olan, bütün bu kargaşa içindeki temel çizgi. Asıl, sürükleyici çizgi. Ve süreç meselesi öne çıkıyor: Süreç içinde asıl, temel çizginin karşısına "solun bölünmüşlüğü" gösteren" farklı farklı çizgiler çıkıyor. Bu çizgilerin özü aynı, ancak farklı farklı görünümde ortaya çıkıyorlar. Özdeki aynıyet, işçi sınıfı biliminin dışında olmalarında. Görünüşteki özellikleri, hatta misyonları ise, solu bölünmüş göstermek. Buradan hareketle de solun çok zayıf ve etkisiz olduğunu kanıtlamak.

Bu oyun her yerde oynadı, her yerde oynatıldı. Bu oyuna gelmekten kurtulmanın çaresi, olaylara bakış açısını değiştirmek. Bakış açısının değiştirilmesinde birinci adım, hareketin, örgütlerin dışında ve üzerinde bir "haklılığın" olamayacağını kavranması. Yıllar yılı işçi sınıfı hareketinin karşısında yer alan Trotsky bile bir yerde, kendi kaderini özetleyen bir biçimde bu gerçeğe yaklaşmıştı. Şu sözler onun: Kişilerin haklılığı, doğruluğu ancak örgütlerle birlikte ve örgüt doğrultusunda olabilir. Bunların dışında "haklılık" yoktur, olamaz.

Türkiye, bunun göstergeleri, deneyleri ile dolu. Zaman, zaman "herşeyin dışında ve üzerinde" görünen kişiler, akımlar ortaya çıktılar. Kısa sürede iflas ettiler. "Birlik" adına tek başlarına ortaya çıkanlar da aynı akibete uğradılar. Bunların arasında iyiniyetlileri de vardı. Ancak iyiniyet, hareketi sıfır kilometrede görmekten kaynaklanan "hareketin dışında ve üzerinde haklılık" yanlışını önlemiyor. Türkiye'deki sosyalist hareket, hiç olmazsa bunu iyice kanıtladı.

Hareketin dışında ve üzerinde, elde düdükle sola hakemlik yapanların, şu yanlış bu doğru diyenlerin, doğru şeyler söyleseler bile etkileri sınırlı. Çünkü hareket bunların dışında gelişiyor. Geliştikçe, bunların etkinlikleri, okunma alanları daralıyor. Hareket, 12 Mart döneminden kalma bir birikimle üst düzeye çıktığında, 12 Mart döneminin sürülenleri, okunanları da geride kaldılar. Geride kalmamak için hareketin 12 Mart sonrası boyutlarını anlamak, bunlara yetişmek gerekiyor.

Bu arada bir başka noktayı da gözden kaçırmamak gerekiyor. Hareketteki gelişim, kendi dışını etkileyip olumlu sınırlar içerisine sokarken ters gelişmeler de oluyor. Bu kez, hareketin "içinde" olanlar, yani "bölünmüşlük" yargısıyla suçlananların bir kesimi de dışarıda kalanlarla aynı görüşü paylaşmaya başlıyorlar. Kendileri de dahil, solun gerçekten "çok güçsüz" olduğunu tekrarlıyorlar.

Kimilerinin bu noktaya geliştiği aslında o kadar şaşırtıcı değil. Çünkü Türkiye'de böyle "dürüst" açıklamalarla itibar kazanılacağı inancı hala yaygın. Aranılan kuvvet şiringasının burada bulunacağı sanılıyor. Sözüünü ettiğimiz sosyalizm hakemleri bu "dürüst" itiraflara puan verecekler ve aklayacaklar bu itiraf sahiplerini.

Bunun da sonu yok. Türkiye sosyalist hareketini sıfır kilometrede sananların yanlışlarına kısaca değinmiştik. Kendi hareketlerini iki de bir sıfır kilometreye alarak geliştireceklerini sananların yanlışları ise çok daha büyük.

TÜRK-İŞ, SOSYAL DEM SENDİKALAR VE İŞÇİ

20 şubat cuma gecesi televizyonda ilginç bir açık oturum vardı. Türkiye'nin iki büyük işçi örgütünün başkanları işçi sınıfının sorunlarını tartıştılar. Geç saatlere kadar süren tartışma Türk-İş ve DİSK'ın ne olup olmadığı konusunda tereddütleri olanlara gerekli cevabı herhalde olabildiğince açıklıkla getirmiştir.

FAŞİZMİN TEORİSİ

Açık oturum boyunca görüldü ki Türk-İş Başkanı Halil Tunç, işçi sınıfının siyasal iktidar mücadelesini Anayasadışı saymaktadır. Tunç'un "özgürlükçü demokratik rejim" diye kendince bir ad koyarak savunuculuğunu yaptığı rejimde, işçi sınıfının siyasal mücadelesine, siyasal partisine yer yoktur. Oturum boyunca "batılı anlamda özgürlükçü demokratik rejim"den yana olduklarını savunan Tunç herhalde işçi sınıfının siyasal partisine gerek yasal, gerekse yasa dışı baskı yolları kullanarak olanak tanımayan rejimlere batıda "faşizm" denildiğini bilmektedir.

"Sınıf şuru yerine milli şuur sözünü aynen tekrar ediyorum. Çünkü anayasanın dibacesinde milli şuur etrafında toplumun bütünleşmesi, devletiyle milletle bölünmezliği ilkesi kabul edilmiştir." sözleri üzerinde dikkatle durulduğunda Tunç'un sınıf bilincinin bölücülük olduğunu savunduğu görülür. İşçi sınıfı bilincinin "devletin ülkesiyle, milletiyle bölünmezliği ilkesine" aykırın olduğu iddiası uzun süre sıkıyönetim savcılarının iddianamelerinde yer almıştı. Bu kez Türk-İş Genel Başkanı söylüyor.

TUNÇ, BUNALIMI BİLİNÇLENMİŞ İŞÇİLERE YÜKLÜYOR

"Toplum şuru (milli şuur) olmadan sınıf şuru'nun "giderek grev kavgasına dönüştürülme amacına yöneldiği"ni iddia eden Tunç, öteden beri DİSK'ın yaptığı grevlerin önemli bir bölümünün ideolojik olduğunu savunan sermaye çevreleriyle aynı görüşü paylaştığını ifade etmiştir. Tunç'a göre işçiye sınıf bilinci değil "milli şuur" verilse bir kısım grevler yapılmayacaktır. Bu mantığın giderek grev-

lerin kamu çıkarına ters düştüğü yolundaki faşizmin mantığıyla özdeşliği görülmektedir.

Tunç Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu bunalımın nedenlerini irdelerken de ilginç bir gözlem ortaya koymuştur. Tunç'a göre Türkiye'deki bunalımın nedeni "sınıf şuurunun" geliştirilmiş olmasıdır. Tunç "Milli şuur etrafında toplumu birleştiremediğimiz sürece sınıf şuurunun geliştirilmesi işçi sınıfına tek başına bir yarar sağlamayacaktır. Ülkenin içinde bulunduğu birçok çalkantının nedenini burada aramamız gerekir." diyerek bunalımdan işçi sınıfının bilinçli kesimini sorumlu tutmaktadır.

SINIF MÜCADELESİNE DEĞİL, İŞÇİ SINIFINA DÜŞMAN TUNÇ

Tunç özgürlükçü demokratik rejim'le kapitalizmin özdeş olduğunu açık oturum boyunca tekrarlamıştır. "Hiçbir zaman anayasa çizgisi dışına kaçan sınıf kavgasına götürüp bugünkü özgürlükçü demokratik rejimi ortadan kaldıran bir tutum içine girmiyecəğiz. Çünkü özgür sendikacılık ancak özgürlükçü demokratik rejimde vardır. Sosyalist rejimlerde özgür sendikacılık yoktur." sözleriyle Tunç kapitalizmle özgürlükçü demokratik rejimin aynı şey olduğunu ifade etmektedir. Tunç sosyalizme karşıdır. 1973'lerde "Sendikacılığın felsefesinde sosyalizm vardır (Milliyet Gazetesi 18.1.1973)" demesine rağmen bugün sosyalist ülkelerde özgür sendikacılığın bulunmadığını iddia etmeye başlamıştır. Hatta Tunç daha ileri gitmiş, sosyalizmi "sosyalizm marksist-leninist bir teoridir" diyerek, "marksist, leninist" edebiyatını kullanarak sosyalizmi anayasadışı saymaya başlamıştır.

"İşçi sınıfının mücadelesine evet, sınıf kavgasına hayır" sözleri aslında işçi sınıfının iktidar mücadelesine karşı oluşan sendikacı ağzıyla ifadesinden başka bir şey değildir. Bu sözleri açık oturum boyunca sıklıkla tekrarlayan Tunç, aslında sınıf mücadelesini reddetmekte; işçi sınıfının hakim sınıfların tahakkümüne kayıtsız şartsız boyun eğmesini istemektedir. Sosyalizme karşı aldığı tavırdan, işçi sınıfı bilincine, grevlere, bugünkü bunalımın nedenlerine kadar bütün ortaya koydukları bunu göstermektedir.

AHLAK DIŞINA ÇIKAN İHBAR

Açık oturum süresince DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'e karşı takındığı ihtarıcı tavır üzerinde durmayacağız. İhtarlılığı, bir ara seyircilere (ve herhalde yetkililere de) dönerek "kim kanun çizgisi içinde kim değil onun takdirini izleyiciler versin" diyecek kadar açığa vurmasının değerlendirilmesi, herhalde ahlakçıları ilgilendirmektedir. DİSK'ı safdışı etmesi için egemen sınıflara adeta yalvaran bu tip hakkında gerekli ahlak hükmünü işçi sınıfı verecektir.

SOSYAL DEMOKRATLARA DA TAHAMMÜL YOK

Açık oturumun Türk-İş Genel Kurulunun hemen arifesinde yapılmış olması, altı çizilmesi gerekli bir noktadır. Bilindiği gibi, 12 Nisan'da Türk-İş'in genel kurulu vardır. Bu genel kurulda bugüne kadar Türk-İş içinde sosyal demokrat muhalefeti sürdüren sendikalar ilk kez ağırlık kazanmışlardır.

Türk-İş içinde sağcı tutumuyla bilinen, Türk-İş'in en büyük iki sendikası Teksif ve Tek Gıda İş keni içinde bütün değildir. Bu sendikaların şube seçimlerinde Genel merkezle muhalif listelerin bazı yerlerde seçimleri kazandığı bilinmektedir.

Türk-İş'e bağlı diğer sendikaların içinde ise Sosyal Demokrat'lar önemli sayılabilecek sayıya varmıştır. Bu sendikaların önemli bir bölümü de Ecevit'in başlattığı, demokrasinin korunması için Türk-İş - DİSK yakınlaşmasından yanadırlar. İşte, Halil Tunç böyle bir ortam içinde konuşmuştur.

"BİR TAŞLA İKİ KUŞ"

Halil Tunç bu açık oturumda bir taşla birkaç kuş vurmak istemiştir. İlk Türk-İş - DİSK yakınlaşmasından korkanların yüreklerine su serpmiştir. Siyasi cinayetlerin sayısı 150'yi bulduğu halde kılıcı kıpırdatmayan Tunç, MHP militanlarının işçi sınıfı içinde girişmeye çalıştığı provokasyonlara, yaratmaya çalıştığı terör ses çıkarmayan Tunç; Almanya'da faşistlerin işçilerimiz içindeki faaliyetlerinden Alman Sendikalar Birliği rahatsız olup kendisine uyarıda bulunduğu halde en küçük bir tepki göstermeyen Tunç; bu açık oturumda "çağımız doktrinler çağı değildir, sınıf kavgasına hayır, sosyalizm marksist leninist bir teoridir, sınıf bilinci yerine milli şuur" sloganlarıyla, MC ile aynı ağzı kullanmıştır.

Tunç, işçi sınıfı partilerinin anayasadışı olduğunu iddia edecek kadar geri bir demokrasi anlayışına sahip olduğunu belirtmekte yarar görmüştür. Böylece İzmir direnişi ve bazı çıkışlarıyla kaybettığı puanları sermayedarlardan toplamak, Türk-İş içinde yönetimini sağlamlaştırmak istemiştir. Ecevit'in ziyaretinden sonra MC'nin kendisinden duyduğu kuşkunun yersiz olduğunu da kamuoyu önünde açıklamak fırsatını bulmuştur. Böylece MC'den de tam not alma imkânını ele geçirmiştir.

YANILGILARI KANITLAYANLAR

İkinci olarak Türk-İş - DİSK yakınlaşmasını mümkün görenlere ciddi bir yanılığın içinde buldukları gösterilmiştir. Tunç, bir Türk-İş - DİSK yakınlaşmasının Türk-İş'ten taban kaydıracağını çok iyi bilmektedir. Yıllardır üyelerine DİSK'ı bir öcü olarak gösteren Türk-İş'in böyle bir yakınlaşma sonunda tabaruna hakim olabilmesi mümkün değildir. Aynı-

OKRAT SINIFI

KORAY SONMEZ

ca yıllardır hakim sınıfların dümen suyunda sendikacılık yapmış bir kadronun, birdenbire hakim sınıflara karşı bir tavır içine girmesi mümkün de değildir.

Türk-İş - DİSK yakınlaşmasını mümkün gören Ecevit bu iki olguyu gözden uzak tutmuştur. Türkiye'deki faşist tirmaruş hakim sınıflardan soyutlanarak değerlendirilirse, bu olgu yalnızca MHP'nin terörist tutumuna bağlanırsa, Türk-İş'in takınacağı tavır konusunda yanlıya düşülebilir. Açık oturum bundan böyle bu tür yarullmalara olanak vermeyecek bir açıklıkla Türk-İş'in yapısını ortaya koymuştur. Halil Tunç, bir kısım grevleri ideolojik bulunduğunu iddia edecek kadar hakim sınıflarla bütünleştiğini ilan etmiştir.

SOSYAL DEMOKRAT SENDİKALARA GÖZDAĞI

Üçüncü olarak Türk-İş, içerisinde sosyal demokrat sendikalara esash bir gözdağı verilmiştir. Halil Tunç, kendisine muhalefet edecekleri karşı takınacağı tavrı şimdiden ortaya koymuştur. Ciddi bir muhalefete girildiği takdirde, muhaliflere karşı, anayasa dışı bir sendikacılığı ve anayasa dışı bir rejimi savundukları ithamıyla taarruza geçilecektir. Tunç böyle bir karşı-taarruza muhaliflerinden kimlerin dayanabileceğini, kimlerin daba başlangıcı milderi bırakacağını gayet iyi bilmektedir. Üstelik bu açık oturum muhalefetin DİSK'le işbirliği yapmakta olduğu propagandası için malzeme olarak da kullanılabilir. Sendikal hareket-siyaset ilişkileri üzerinde yoğunlaşacak muhalefeti "DİSK'in paralelinde" suçlamasıyla kolayca saf dışı edilebileceği düşünülmektedir.

12 nisanda yapılacak genel kurulda, partilerüstü sendikacılık anlayışında direnen "merkez ekibi-ne" karşı sosyal demokrat sendikaların bir bütünlük gösterdiği söylenemez. Sosyal demokrat sendikalar, bugüne kadar ne amaçlarını, ne de Türkiye'nin içinde bulunduğu bunalıma ilişkin bir görüş, ortaya koyabilmiş değiller. Bu genel kurulda şansları olduğu halde, bu şans kullanmak için gerekli olan gözle görülür hiçbir hazırlıkları yok. Tutarlı bir muhalefeti yürütebilmek için gerekli ilke birliği sağlanabilmiş değil.

SOSYAL DEMOKRATLAR NE YAPACAK

Türk-İş Genel Kurulu ilginç bir dönemde yapılmaktadır. Bilindiği gibi bu yıl kamu kesiminde toplu sözleşme yılıdır. Kamu kesimi işçilerini örgütleyen sendikaların çok büyük bir bölümü Türk-İş'e bağlıdır.

Kamu kesiminde çalışan Türk-İş üyesi işçiler ücretlerine büyük zamlar beklemektedir. Örnek olarak hep DİSK'e bağlı sendikaların imzaladıkları toplu sözleşmeler gösterilmektedir. İşçiler sendikalarını DİSK düzeyinde bir toplu sözleşme imzalamak için zorlamaktadırlar. Oysa bütçe bellidir. Verilecek zam da üç aşığı beş yukarı belli olacaktır. Alınabilecek zammın işçileri tatmin edeceği söylenemez. Bu durum kamu sektöründe çalışan işçilerin genellikle sosyal demokrat eğilimli sendikaları için darboğazlar yaratmaktadır. Bu sendikalar bugüne kadar hiçbir grev deneyinden geçememişlerdir. Girişecekleri grev başarıya ulaşamazsa

üyelerinin önemli bir bölümünü kaybetme olasılığı vardır.

Greve gitmeden bugünden belli olan zam miktarını kabul etseler, Türk-İş'e bağlı sendikaların düşük zam aldığı yolundaki düşünceleri onaylatmış olacaktır, tabanlarındaki devrimci işçilerin sessiz muhalefetinin su yüzüne çıkmasına olanak sağlayacaktır. Üstelik bu işçiler Türk-İş Genel Kurulunda izlenecek politikayı ve genel kurul sonrası gelişmelerin neler olabileceğini şimdiden sormaya başlamışlardır.

GÖRÜNÜŞTE BİR MUHALEFET

Sosyal demokratlar hem bu baskıların, hem de Halil Tunç'un terörünün etkisi altında genel kurula katılacaklar. Genel kurulda bir görünüşte muhalefet, sonuca gitmeyen, bu yüzden de Halil Tunç ve takımını rahatsız etmeyen hızlı bir muhalefet gösterisi yapıp, asıl hesap görmeyi kongre sonrası olayların gelişimine bırakan bir tavır takınmaları beklenebilir. Bu arada CHP'nin de Türk-İş'e karşı kesin tavrı belirlenmiş olacak. Böylece sosyal demokrat sendikaların nasıl bir yol izlemeleri gerektiğini kolayca saptayabileceklerdir.

Sosyal Demokrat sendikalarda görülen durğunluğun, suskunluğun temel nedeni bu olsa gerekir. Ancak sosyal demokratların hesaplarının doğru çıkacağı son derece şüphelidir. Bir kere tabanlarındaki bilinçli işçiler özellikle bu açık oturumdan sonra Türk-İş'e gerekli notu vermişlerdir. Bu işçileri daha uzun süre oyalamak mümkün olmayacaktır. Görülen odur ki sosyal demokrat sendikaların tabanı genel kurulu beklemektedirler. Bu yüzden Türk-İş genel kurulu sosyal demokrat sendikalar için bir dönüm noktası olacaktır.

İkinci olarak açık oturumda Halil Tunç'un siyasal görüşlerinin ve sendikacılık anlayışının MC'ye paralel düşmesi, CHP'nin Türk-İş'e karşı bugüne kadar sürdürdüğü suya sabuna dokunmayan tavrını değiştirebilir. Bu tavır değişikliği genel kurulda vurucu ve sonuçta gidici bir muhalefet yürütmeleri için sosyal demokrat sendikalara bir uyarının yapılmasına yol açabilir. Bu takdirde, sosyal demokrat sendikalar hem Halil Tunç'u kızdırmamak, hem de CHP ile arayı açmamak gibi bir açmazla karşı karşıya kalacaklardır. Eğer bu sendikalar genel kurulda CHP'yi memnun edecek bir politika izleyemezlerse CHP sosyal demokratlar da dahil olmak üzere Türk-İş'ten büsbütün elini eteğini çekebilir. Böylece başlayacak bir CHP-DİSK bütünleşmesi çabalarının hem DİSK, hem Türk-İş içerisinde önemli sorunlar çıkarılması muhtemel görünmektedir. Bu sorunların başında, Türk-İş'in tabanındaki, bugüne kadar olayları yalnızca izlemekle yetinen CHP'li işçilerin Türk-İş'e kazan kaldırması olacaktır. Bu kazan kaldırma en çok sosyal demokrat sendikaları etkileyecektir.

TALİHLER VE TALİHSİZLER

Açık oturum şüphesiz Türk-İş için bir talihsizlik olmuştur. Ancak bu talihsizlik Halil Tunç tarafından bile bile, isteyerek yaratılmıştır. Karataş-Tunç ikilisinin işçi sınıfına ve işçi sınıfı ideolo-

jisine karşı giriştikleri bu hareket, yukarıda sıraladığımız belli ve apaçık olan amaçları gerçekleştirmek istiyordu. Bu bakımdan açık oturumun Tunç ve ekibi için başarılı olduğu söylenebilir. Ne varki, ilk işçi konfederasyonunun, tarihi de ilk kez bütün halkın önünde "ideolojik grevler yaparak milli menfaatleri baltalıyorlar" iftirasını atacak kadar işçi sınıfına karşı çıkması büyük talihsizliktir.

Fakat asıl talihsizlik sosyal demokrat sendikalar açısından olmuştur. Bu sendikaların hem tabanlarındaki bilinçli işçi kesimiyle, hem de CHP ile karşı karşıya getiren bu açık oturum sosyal demokratlar için bir dönüm noktası olma durumundadır. Bugüne kadar bildiri ve minik muhalefetiyle Türk-İş yönetimine karşı çıkan sosyal demokrat sendika liderleri, ağırlığını açıkça faşizmden yana koyan bir Türk-İş genel merkez kliği için kesin tavırlarını ortaya koymaya zorlanacaklardır. Tabanın istediği kararlı tavrı ortaya konması ise bugünkü şartlar içinde çok güç gözükmektedir.

Halil Tunç'un bir açık oturum süresince açık saldırılarına hedef olan işçi sınıfı bu açık oturumdan çok kazançlı çıkmıştır. Türk-İş'in sarı niteliğinin çok açık bir biçimde ortaya çıkması, herhalde iyiniyetle de olsa hâlâ Türk-İş'ten birşeyler bekleyenlere etkili bir uyarı olmuştur.

İşçi sınıfı çizgisinden sapmanın, faşizmi savunmaya kadar uzanan bir çizgiyi içerdiğinin ortaya çıkmasının yararları da küçümsenemez.

OLUMLU MU, OLUMSUZ MU?

Kemal Türkler'in, devrimci sendikacılığın temsilcisi olarak televizyona çıkması zararı mı oldu? Sanmıyoruz. Kemal Türkler, işçi sınıfının sosyalist örgütlenmesine kaçamak bir dille sataşsa da, DİSK'in kararlarını tahrif edip CHP'ye destek gibi gösterse de bütün bunların etkisi asıl konunun yanında küçük kalıyor.

Bugününün TRT'si ve koşulları düşünüldüğünde, Türkler'li ve Tunç'lu açık oturumun, maliyetinin katlanırlı olumlu etkileri olduğu kabul edilmelidir.

Açık oturumun sağladığı diğer büyük yarar ise, Türk-İş'in bundan böyle izleyeceği politikanın ana hatlarının ortaya çıkmış olmasıdır. Herkes bu politikaya karşı kendisine uyan tavrı alacaktır. Şüphesiz herkes alacağı tavra göre tarih içerisindeki yerini de seçmiş olacaktır: İşçi sınıfına karşı ve faşizmden yana, veya işçi sınıfının yanında.

Ancak kim ne tavır alırsa alsın işçi sınıfı hareketi kendi ideolojisi çizgisinde yürümektedir. Karar sahipleri, ya bu yürüyüşe katılacaklar, ya da işçi sınıfına saf dışı edileceklerdir.

Sendikacılık maskesi altında faşizm çığırkanlığı yapanlar faşizmin tarihli çöplüğündeki leşine davetiye çıkararak çok yakın bir gelecekte sermayenin de kendilerini yalnız bıraktığını görecektir. Bugünkü rolleri bittiklerinde alınlarında işçi sınıfına ihanet damgasıyla yalnız ve tekbaşlarına kaldıkları görecektir.

İşçi sınıfı ne üçbeş çığırkanur İhbarından, ne de bir avuç teröristin zorbalığından yılacaktır.

İşçi sınıfının gür sesli İhanet fısıltılarını ezip geçiyor.

BİR CİNAYET TEŞEBBÜSÜ - BİR KAYMAKAM

SEYDİŞEHİR'DE YENİ CİNAYET TEŞEBBÜSLERİ

Seydişehir'deki olaylar zincirine geçtiğimiz hafta içinde yeni hakalar eklendi.

Yürüyüşün önceki sayılarında, Seydişehir'deki olaylar, bu arada, TIP İlçe Başkanı Osman Aslanbay'a ve evine yapılan saldırı üzerinde durulmuştu. Bu kez de, 22 Şubat günü işçilerden Durmuş Işıklar'ın evi bombalandı. Ertesi günü akşamı, yine Özgür Alüminyum İş Sendikası üyelerinden İbrahim Kaya'nın evi bombalandı.

Olaylar adliyeye intikal ettirildi. Ancak adliye, faşist komandolarla dolup taşıyor. Bunlar, "ortalığı karıştırmak için anarşistlerin kendi evlerini bombaladıkları" söylentilerini ortalığa yayıyorlar. Yargı organlarını da buna "ikna" etmeye çalışıyorlar.

23 Şubat Pazartesi akşamı, bu kez değişik bir saldırı olayı cereyan etti. Fabrikanın vardiya amiri ve baş teknisyenlerinden İbrahim Karakaş, gece yarısı "fabrikada bir arıza olduğu" gerekçesi ile evinden çağrıldı. Fabrikaya giden Karakaş ışıkları söndürülmüş bir odada "meçhul" kişilerin saldırısına uğruyor. İbrahim Karakaş'ın boynuna ip atılarak boğulmak isteniyor. Karakaş'ın can havli ile direnişi sonucunda cinayet gerçekleştirilemiyor. Ancak, Karakaş yaralı olarak hastanede bulunuyor.

Durum, İbrahim Karakaş'a yapılan saldırının "faili meçhul" bir cinayet teşebbüsü olarak örtbas edilmek isteneceğini göstermektedir. Belki de daha önceki bomba olaylarında olduğu gibi, "ortalığı karıştırmak için Karakaş'ın kendi kendini boğmaya çalıştığı" faşistler tarafından öne sürülecek.

"Can güvenliğinden", "devletin gücünden" "anarşi"den dem vuranlara soruyoruz: İşte, Seydişehir'de anarşi var; can güvenliği nerede? Devletin gücü nerede?

KIZILTEPE KAYMAKAMI YASA DERSİ İSTİYOR!

Memurların örgütlenme hakkı, Türkiye'de, başta anayasa olmak üzere bazı uluslararası anlaşmalardan da kaynaklanmaktadır. Çeşitli sınıf ve tabakaların yanı sıra, MC iktidarının ekmeğine, rızına göz diktiği, beş yılda katsayısını ancak 2 artırdığı memur yığınları da örgütlenmenin, haklarını örgütlü bir güçle savunmak gereğinin bilincindedir.

TÜM-DER, memur yığınlarının bu talebine cevap veren bir kuruluş. Oldukça kısa olan geçmişine karşılık TÜM-DER Türkiye çapında 90 il ve ilçede örgütünü tamamlamış durumda. Örgütün aktif üye sayısı 15.000'i aşılıyor.

Ancak MC iktidarı diğer çalışanlar gibi örgütlenen memurların yakasını da bırakmıyor. TÜM-DER'in kuruluşu, gelişmesi önlenemedi; bu kez daha da gelişmesi önlenmek isteniyor.

Bunun en son örneklerinden biri Mardin'in Kızıltepe ilçesinde görüldü. Kızıltepe İlçesi Kaymakamı Necati Çetinkaya kaymakamlık görevinin önemli bir bölümü olarak TÜM-DER'e karşı mücadeleyi seçmiş bulunuyor. Kaymakam Necati Çetinkaya, TÜM-DER üyelerine baskıyı bizzat sürdürüyor. Önce, TÜM-DER Kızıltepe Şubesi yönetim kurulundan bir üye sürüyor. Mevcut 56 üyeye de istifa etmedikleri takdirde sürülecekleri açıkça ve bizzat kaymakam tarafından söyleniyor.

Bu durum karşısında TÜM-DER'in 48 üyesi istifa zorunda kalıyor. TÜM-DER Genel Merkezi, Kaymakama yasalara hatırlatan bir telgraf çekiyor. Bu telgraf üzerine Şube Başkanı Nail Hikmet Aydın'lı çağırarak ayne şunları söylüyor: "Sizin Genel Merkeziniz bana vız gelir, ben burada oldukça TÜM-DER burada yaşayamaz"

Bu açık yasa dışı davranış üzerine TÜM-DER Genel Başkanı Erhan Tezgör Kızıltepe'ye gidiyor. Tezgör, 28 Şubat'ını TÜM-DER şube binasında düzenlenen bir toplantıya katılacak. Toplantıyla ilgili olarak basına açıklama yapan Tezgör şöyle diyor: "Toplantıya TÜM-DER Genel Başkanı olarak katılacağım, toplantı sırasında olay çıkarsa, bundan Kızıltepe Kaymakamı'm sorumlu tutacağız. Olay çıkması istenmiyorsa gerekli tedbirler alınır."

Erhan Tezgör ayrıca Cumhurbaşkanı Korkutürk'e de bir telgraf çekerek TÜM-DER'e yapılan baskıları anlatmış ve sorumlular hakkında gerekli işlemin yapılmasını istemiştir.

haberler... dünya işçi sınıfından ve çalışanlarından haberler... dünya işçi sınıfı

İSPANYA:

Devlete ait ilkokullarda öğretmenlik yapan 20 bini aşkın öğretmen greve başladı. İspanya'nın 11 bölgesinde birden başlayan direnişlerde öğretmenler, sendikalaşma hakkı, asgari ücret, genel ve serbest eğitim gibi hedefler için mücadele edeceklerini

açıkladılar.

Salamanca şehrinde inşaat işçileri greve başladı. İnşaat işçilerinin isteği, ücret artışı. Bunun yanı sıra, Alicante'de ayakkabı imal eden çeşitli işyerlerinde çalışan 15 bin kol ve büro emekçisi aynı amaçla 26 Şubat günü greve gittiler.

Daha önce Madrid'te başlayan kamyon sürücüleri grevi Murcia, Sevilla, Granada ve Valencia illerine de yayıldı.

İTALYA

İtalya'da 1975 yılına ait grevlerin bir blançosu yapıldı. Merkezi İsta-

istik Enstitüsü'nün hesaplarına göre geçtiğimiz yıl içinde yapılan grevlerde toplam 179 milyon 692 bin iş saati kayboldu.

ABD

New-York, New Jersey ve Connecticut eyaletlerindeki işyerlerinde çalışan tekstil işçileri işveren karşısında yeni kazanımlar elde ettiler. İşverenlerin bundan bir süre önce tekstil işçileri ile imzaladıkları toplu sözleşmeyi rafa kaldırmak üzere bir hafta önce ilan ettikleri lokavt kararı, işçilerin direnişi üzerine geri alındı. Grevde bulunan 30 bin işçi, yeni toplu sözleşme ile ücret artışlarını sağladılar ve işlerinin başına döndüler.

İZLANDA

İzlanda tarihindeki en büyük grev 9'uncu gününü doldurdu. Reykavik'te çeşitli işkollarında çalışan 40 bin işçinin grevi, adada hayatı bütünüyle felce uğrattı.

SSCB

SSCB'nin Harkov şehrinde, benzin ya da mazot yerine hidrojenle çalışan bir motor geliştirildi.

Alınan bilgiye göre, deney için kullanılan bir Moskvich-412 tipi arabunun benzin deposu yerine bir mini reaktör yerleştirildi. Reaktördeki metal tozu, su ile birleştiğinde meydana gelen hidrojen yakıt olarak kullanılmaktadır. Bu yeni tip arabanın tüm yakıt sistemi böylece patlama tehlikesinden arındırılmış olmaktadır. Ancak en büyük özellik, motor çalışırken bilinen egsoz gazı yerine tamamen zararsız bir buhar salmasıdır. Bunlara karşılık motorun gücü ve süratinde hiç bir değişiklik ortaya çıkmamaktadır.

haberler... dünya işçi sınıfından ve çalışanlarından haberler... dünya işçi sınıfı

MACERACI KAFALAR

I. PODKOPAEV

Çağımıza damgasını vuran olağanüstü gelişmelerden biri de ulusal kurtuluş hareketleri ve bunların anti emperyalist savaşlarda kazandıkları yüce zaferlerdir. Son 15-20 yıldır olanlar, sömürgecilğin gümbürdeyerek yıkılışı, V.İ. Lenin tarafından yarım yüzyıl önce görülmüştü. 1917 sosyalist devriminin büyük önderi, insanlığın kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında ulusal kurtuluş savaşlarının çok büyük rol oynayacağını ve proletaryanın devrimci savaşının muhakkak bu hareketlerle birleşeceğini belirtmişti.

SAHTE BİR TEORİ

İşte bu koşullar altında, parlak cümlelerle süslü çılgınlıklar atarak devrimci hareketlerin özünü iğdiş etmek gayreti içinde olan "sol" revizyonistler, yıkıcı ve ayrılmacı eylemlerine hız vermiş bulunuyorlar. Revizyonistler, çağımızın gerçek niteliğini, asıl devrimci güçlerin anlam ve rollerini ve bunların kendi aralarındaki karşılıklı ilişkilerini çarpıtarak geliştirmek isteyen ülkelerde "devrim için en uygun aşama"ya gelindiğine, yalnızca ulusal kurtuluş hareketleriyle emperyalizmin mağlup edileceği olasılığının doğduğuna ilişkin bir sahte teori ileri sürüyorlar.

Bunlar, uluslararası yaşamda dünya sosyalist sistemini, yeni toplumun kuruluşunda işçi sınıfının öncü rolünü reddetmektedirler. "Devrim ihracı", kuvvete başvurma yoluyla devrimin arkadan "iteklenmesi" ve "hızlandırılması"na ilişkin serivenci anlayışlarını ortaya koyan revizyonistler, tüm sosyal sorunların tek çözüm yolu olarak silahlı savaş çılgınlıkları atmaktadırlar. Böylece de, banşıl, politik savaş biçimleriyle alay etmekte, ülkelere göre sosyal sınıfların konum ve dağılımlarını ve bu dağılımda devrim ortamının mevcut olup olmadığını hesaba katmamaktadırlar. Hindistan, Burma vb. gibi ilerici değişmelerin cereyan ettiği ülkelerde bu ülkeler hükümetlerine karşı güçleri, Angola'da, cumhuriyetin yasal hükümetine karşı silaha sarılmış olan ayrılmacı, emperyalist güçleri desteklemelerinin temelinde hep bu anlayış yatmaktadır. Orta Doğu bunalımının giderilmesi sorununda "solcular"ın tutumları, nesnel olarak emperyalistlerin ve siyonistlerin tutumlarıyla çakışmaktadır.

DEVİRİMİN KOŞULLARI

Peki, kaçınılmaz hale gelmiş, tam olgunlaşmış devrim aşaması ne demektir?

V.İ. Lenin, bu durum için 3 gösterge bulunduğuna işaret etmiştir; 1- Hakim sınıflar için egemenliklerini her zamanki biçimde sürdürmenin olanaksız hale gelmiş bulunması. Egemen sınıfın politikasında, ezilenlerin öfkelerinin, arasından gürleyerek geçeceği çatlaklar yaratacak bir kriz gereklidir. Devrimin başlaması için, "aşağıdakilerin" eski yaşam biçimlerini artık sürdürmek istemiyor olmaları" yetmekte, çoğu halde, "yukardakilerin de aynı duruma gelmeleri" gerekmektedir. 2- Ezilen sınıfların yoksulluklarının her zamankinden çok daha fazla artması. 3- Yukarıda söylenen nedenlerin zorlamasıyla kitlelerdeki politik canlılığın artması gerekir. Bu canlılık, "banş" dönemlerinde onları kolayca yağma ve çapulculuğa, coşkun, hareketli dönemlerde ise kendiliğinden tarihi eylemlere sokar.

Bu nesnel değişmeler olmadan, yalnızca ayrı ayrı grup ya da partilerin değil, ayrı ayrı sınıfların da öznel iradelerine bağlı olarak devrim yapmak mümkün değildir.

Bununla birlikte, bazı hallerde, hatta devrim ortamının mevcut olduğu durumlarda devrim olmayabilir. Bunun için, bir de öznel faktör gereklidir; yani devrimci sınıfın kitlese devrimci hareketleri yapacak yetenekte olması, en ağır buhran dönemlerinde bile yıkılmadıkları sürece iktidarda kalmakta direnen hükümetleri devirmeye yetecek güçte bulunması gereklidir."

Taktik, söz konusu devletin (komşu devletlerin ve tüm dünyadaki devletlerin...) mevcut sınıfsal güçleri hesaplanarak ve sağduyuya hazırlanmalıdır.

Sayılan bu koşullar, mutlaka kuvvet kullanımına, savaşa bağlı değildir. Bunlar, toplumsal gelişmenin nesnel yasalarının, uluslararası işçi hareketinin gücüyle, söz konusu ülkedeki emekçilerin eylemleriyle, sınıf savaşıyla doğan durumun ortaya çıkardığı koşullardır.

EMPERYALİZMİN NİHAİ YENİLGİSİ

Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ulusal kurtuluş hareketleri, çağımızın en temel güçlerinden birisidir. Bu hareketlerin başarıları hiç kuşkusuz emperyalizmi zayıflatmaktadır. Ancak bunlar, gerek politik, gerekse ekonomik planda ulusal bağımsızlığın kazanılmasına yöneliktir ve emperyalizmin iç yapısına dokunmamaktadır. Emperyalizm nihai yenilgiye ancak birleşmiş bir güçle uğratabilir; Sosyalist devletler, uluslararası işçi hareketi ve ulusal kurtuluş mücadeleleri...

Dünya sosyalizmi ulusal kurtuluş hareketleriyle çoktandır sürekli bir dayanışma içinde bulunuyor. Sovyet devleti daha kurulduğu ilk günlerden başlayarak boyunduruk altındaki ülkelere yardımı uluslararası görevi bilmiş ve tüm halkların kendi kaderlerini tayin hakkını kabul etmiştir. 1917 Ekim Devrimi'nin daha ikinci gününde yayınlanan barış hakkındaki kararnamede, Sovyet devleti toprak ilhakının yasal olmayacağını açıklamıştı.

SOVYETLER VE MUSTAFA KEMAL

Rusya ve Doğu'nun müslümanlarına 3 Aralık 1917 tarihinde yayınladığı bir bildiriyle şöyle sesleniyordu Sovyet Hükümeti; "Rusya'nın emekçi halkı, şerefli bir barış elde etmek ve dünyanın tüm ezilen halklarının özgürlüklerini elde etmelerine yardım etmek konusunda aynı arzuyu paylaşmaktadır."

Sovyet devleti, Rusya'nın komşusu ülkelerin ulusal kurtuluş savaşlarını kesin bir tavırla desteklemiştir. Örneğin V.İ. Lenin'e, K. Atatürk'ün iki ülke arasında diplomatik ilişkiler kurulması ve emperyalizme karşı verdikleri ulusal kurtuluş savaşına yardım edilmesini isteyen mektup geldiğinde, Sovyet Hükümeti, belirtilen türde ilişkiler kurulması konusunda hemfikir olduğunu açıklamıştı. Atatürk de Sovyet Hükümeti'nin "herkesten daha önce, içten ve apaçık bir biçimde tam bağımsızlığımızı kabul edip yardım elini uzattığı"ını belirtmiştir.

Dünya sosyalist sisteminin oluşması ve onun eriştiği başarılar, yalnızca ayrı ayrı bir takım ülkelerde ulusal kurtuluş savaşlarının zafere ulaşmasında önemli rol oynamakla kalmamış, emperyalist sömürgeci sistemin yıkılmasına da yol açmıştır. Sonuçta da bugün ulusal kurtuluş savaşları çerçevesi içinde önemli sosyo-ekonomik sorunların çözümü imkan dahiline girmiştir. Bu arada gerçeklerin gösterdiği bir durum vardır; Özgürlüklerine kavuşan ülkeler içinde en büyük başarıyı gösterenler, dünya sosyalist sistemiyle dostluk ve işbirliği ilişkisi sürdüren ve uluslararası işçi sınıfıyla emperyalizme karşı canlı bir savaş vermekte olanlardır.

MACERACILAR MAHKUM OLACAK!

Ayrılmacı bir politika sürdürmekte olan "solcu"larımızı özellikle de bu politika hop oturtup hop kaldırmaktadır. Bunlar çağdaş devrimci güçleri birbirinden teçrit etmeyi, ulusal kurtuluş savaşlarını dünya sosyalist hareketinden ve uluslararası işçi hareketinden ayırmayı ve bu hareketi, tüm dünya halklarının düşmanı olan emperyalizme karşı değil, sosyalist ülkelere, özellikle de SSCB'ne karşı yöneltmeyi kendilerine görev bilmektedirler.

Ama ne var ki, "devrim için en uygun aşama" ve ulusal kurtuluş savaşlarıyla emperyalizmin alt edeceğine ilişkin maceracı anlayış kendine taraftar bulamayacaktır. Birçok ülkede, kendilerine ekstremizm yolunu seçmiş, ultra sol "teori"lerle kandırılmış ve yaşamdan kopuk grupçuklar ve örgütler kurulmuştur. Ama "üçüncü dünya"da devrimci hareketlerin gelişme yönünü bu fikir şaşkınlığı unsurları değil, dünya sosyalizmi ve uluslararası işçi hareketiyle kenetlenmiş güçler tayin etmektedir.

NE İHRAÇ EDİLEBİLİR
NE DE ENGELLENEBİLİR »

"LENİN'İN ZAMANINDAN BERİ VE BUGÜNE KADAR, SBKP KONGRELERİ, TÜM DÜNYA DEVRİMCİLERİNİN BİLGİLENMESİ İÇİN EN BÜYÜK BİR DENEY KAYNAĞI OLMUŞTUR. LEONİD BREJNEV TARAFINDAN SUNULAN RAPORU BÜYÜK BİR DİKKATLE İZLEDİK. RAPORUN İÇERİĞİ, PARTİMİZİN DELEGASYONU ÜZERİNDE DERİN BİR ETKİ BIRAKMIŞTIR."

SBKP 25. Kongresini izlemek üzere 23 Şubat'ta Moskova'ya giden Küba Komünist Partisi Birinci Sekreteri Fidel Kastro'nun Çarşamba günü Kremlin'deki kongre salonunda yaptığı konuşma geniş yankılar uyandırdı. Konuşmasında, "Leonid Brejnev'in okuduğu SBKP MK raporunun parti delegasyonunda derin bir etki bıraktığını" söyleyen Kastro; "barışı sağlamada bugün varılan aşamayı, halklar, herşeyden önce Sovyetler Birliği'nde leninist fikirlerin zaferine ve Sovyet dış politikasında bu fikirlerin tutarlı bir biçimde uygulanmasına borçludur" dedi.

Kastro konuşmasında Maoizme şu cümleyle değindi: "Güneşbalçıkla sivanmaz. Gerçek tarihi yazanlar; faşistler, burjuvalar ya da Maoocular türünden gerici, iftiracılar, entrikacılar ve hainler değildir. Tarih onları kendi eliyle yolundan temizleyecektir."

Sovyetler Birliği ile Küba arasındaki işbirliği son yıllarda hızlı bir biçimde gelişmiş ve iki ülkenin son olarak Angola'da Halk Kurtuluş Hareketi'nin kurduğu hükümete ortaklaşa maddi destekte bulunmaları bu işbirliğine özel bir önem kazandırmıştır. Fidel Kastro, kongredeki konuşmasında, Sovyet-Küba ilişkileri konusunda şunları söyledi: "Binlerce yıldır egoizm ve kuvvetin yol gösterdiği uluslararası ilişkiler tarihinde, güçlü bir ülke ile küçük bir ülke arasında böylesi bir kardeşçe ilişkinin örneği görülmemiştir. Halklar arasında böylesi ilişkileri mümkün kılan sadece sosyalizmdir."

Kastro'nun kongrede yaptığı konuşma özetle şöyle:

SBKP KONGRELERİNİN ÖNEMİ

"Sovyet halkının kahramanca çalışmaları, insanın sömürülmesine karşı, adalet ve insanlığın ilerlemesi için mücadele edenlere 58 yıldır ilham kaynağı olmuştur. Sovyet komünistleri, uluslararası işçi sınıfının ilk muzaffer kesimi ve insanlık tarihindeki ilk sosyalist devletin yaratıcıları olmuşlardır. Lenin'in zamanından beri ve bugüne kadar SBKP'nin kongrelerinin, tüm dünya devrimcilerinin bilgileneşmesi için en büyük bir deney kaynağı olmasının nedeni budur. SBKP Merkez Komitesinin Leonid Brejnev tarafından sunulan raporunu en büyük dikkatle izlemiş bulunuyoruz. Raporun içeriği, partimizin delegasyonu üzerinde derin bir etki bırakmıştır."

"Ekim devriminin zaferinden bu yana, bütün devrimci nesiller, onun fikirleri, onun ruhu ve onun ilkeleriyle yetişmişlerdir. İnsanların zihinleri, halkların kaderi ve dünyanın ilerlemesi üzerinde hiçbir olayın bu denli büyük bir etkisi olmamıştır. Ekim devriminin zafer kazandığı andan itibaren, insanlık, bütün devrimci dönüşümler tarihinin en verimli dönemine ayak basmıştır."

EKİM DEVRİMİNİN DÜNYADAKİ ETKİSİ

Fidel Kastro, Ekim Devrimi'nden sonraki dönemin dünyada yarattığı değişikliklere şu şekilde işaret etti:

"Bugün bir sosyalist ülkeler topluluğu mevcuttur. Ekim Devrimi'nin dünyada meydana getirdiği değişikliklerin etkisi altında, tüm kıtalar üzerinde bulunan yüzden fazla sömürge ve yarı-sömürge ülke bağımsızlıklarını kazanmayı başarmışlardır."

"Birkaç on yıl gibi bir süre içinde, Sovyetler Birliği bütün alanlarda son derece güçlü bir ülke haline gelmiştir. İnsanlık tarihinde ilk defa, büyük bir devletin askeri gücü, başka ülkelerin ezilmesi ve bu ülkelerin halklarının sömürülmesi, toprak ihlali ve savaş amacıyla kurulmamıştır."

"Sovyetler Birliği, barışın dünyadaki en güvenilir kalesi haline gelmiş, aynı zamanda da küçük ve zayıf halkları emperyalizmin saldırgan tasarılarından koruyan güvenilir bir kalkan olmuştur. Halklar, barışın sağlanmasında varılan bugünkü aşamayı, herşeyden önce leninist fikirlerin ülkenizdeki zaferine ve Sovyet dış politikasında bu fikirlerin tutarlı bir biçimde uygulanmasına borçludur."

DEVRİM NE İHRAÇ EDİLEBİLİR
NE DE ENGELLENEBİLİR

Fidel Kastro, kongredeki konuşmasında, barışın önüne engeller çıkarılması ve savaş yoluyla devrim ihraç etme çabaları konusunda da sert bir dille şunları söyledi:

"Nesnel olgular gittikçe daha açık bir biçimde göstermektedir ki, evrensel barış, insanlığın ilerlemesi ve sosyalizm, ayrılmaz biçimde birbirlerine bağlıdır. Kimse ne devrim ihraç edebilir, ne de savaş yoluyla devrim empoze edebilir. Yine hiç kimse halkların devrim yapmasını engelleyemez. Gelecek, bütünüyle sosyalizme ve komünizme aittir. Güneş balçıkla sivanmaz. Tarihi yapanlar; faşistler, burjuvalar ya da Maoocular türünden gerici, iftiracılar, entrikacılar ve hainler değildir. Çünkü tarih onları kendi eliyle yolundan temizleyecektir."

"SOVYETLER BİRLİĞİNİN SAYGINLIĞI BALTALANAMAZ"

"Gerek maddi gerekse moral yönlerden Sovyetler Birliği artık yenilmez bir güç olmuştur. Kimse onun saygınlığını baltalayamaz. Çünkü, devrimci hareket karşısındaki çok sorumlu tutumu, ilkel politik çizgisine olan değişmez bağlılığı, tüm dünyadaki gerçek devrimcilerin ve ilerici güçlerin sınırsız güvenini kazanmasına neden olmuştur."

Fidel Kastro Sovyetler Birliği-Küba

ilişkileri konusunda da şunları söyledi:

"Bu ilişkiler, enternasyonalizmin, karşılıklı anlayış, saygı ve güvenin örneğini vermektedir. Binlerce yıldır egoizm ve kuvvetin yol gösterdiği uluslararası ilişkiler tarihinde, güçlü bir ülke ile küçük bir ülke arasında böylesi bir kardeşçe ilişkinin örneği görülmemiştir. Halklar arasında böylesi ilişkileri mümkün kılan sadece sosyalizmdir."

KAPİTALİZM ÇÜRÜKLEN

"Kapitalist dünyanın derin bir ekonomik bunalım yaşadığı, burjuva devletlerinde işsizliğin, moral düşüşünün,

gelecek karşısındaki güvensizliğin ve kaosun yoğunlaştığı bir ortamda; Sovyetler toplumunda maddi, toplumsal ve ruhsal sürekli ilerleme süreci ilerlemektedir. Sovyet toplumu, iyimser, muzaffer ve kendinden emin bir toplumdur. Bu bütün insanlığa, daha iyi bir geleceğin mümkün olduğunun reddedilmez bir kanıtı vermektedir."

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Fidel Kastro'nun SBKP Kongresinde yaptığı bu konuşma, sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerin olumlu yönde gelişmeye devam ettiğini bir kanıttır. Bu durum, sosyalist sistemin, bağlantısız ülkeler arasındaki saygınlığını da önemli ölçüde artıracaktır.

DENKTAŞ YÖNETİMİ, İKİ BÖLGELİ FEDERASYON PLANININ GULANMASININ BİR ADIMI OLARAK, MAKARİOS'UN RUM YÖNETİMİNİN BAŞINDAN TASFİYE EDİLMESİNİ HEDEF ALDI.

DENKTAŞ,
MAKARİOS'UN
TASFİYESİNE
ÇALIŞIYOR

Beşinci Viyana görüşmelerinin tamamlanmasından sonra, Denktaş yönetiminin, iki bölgeli federasyon planının uygulanmasının önünde kalan tek engel olarak görülen Makarios'u iktidardan düşürmek amacıyla bir kampanyaya başladığı anlaşılmaktadır. Beşinci Viyana görüşmeleri sırasında, Rum tarafına iki bölgeli coğrafi federasyon tezinin kabul ettirilmesi yolunda önemli gelişmeler olmuş, ancak bunun için Rum kesimi içindeki bazı engeller ortadan kaldırılması önem kazanmıştır.

YUNANİSTAN'IN VE RUM
TARAFININ TUTUMU

Viyana görüşmeleri öncesinde, Yunanistan hükümetinin ve Kıbrıs Rum yönetiminin Klerides kanadının belirgin bir biçimde iki bölgeli federasyon tezine yanaştığı görülmüştür. BM'nin geçen yılın sonunda aldığı karara rağmen, toplumlararası görüşmelere yeniden başlanmasının Rum tarafınca kabul edilmesi, bu gelişmelere bağlanmaktadır. Ancak, çözüm planının ayrı-

BREJNEV'İN KONUŞMASI
GENİŞ İLGI UYANDIRDI:

BREJNEV, KONGREYE SUNDUĞU RAPORDA, "ULUSLARARASI
İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİN SINIF DÜŞMANININ ELİNDE CAN VEREN
KAHRAMANLARININ ANISINA MOSKOVA'DA BİR ANIT YAPILMA-
SINI" ÖNERDİ.

" SOSYALİZMİN GÜÇLENMESİ İNSANLIĞIN İLERLEMESİNDEKİ ANA YÖNELİMDİR "

24 Şubat'ta başlayan SBKP 25. Kongresine Genel Sekreter Brejnev tarafından sunulan rapor, daha ilk bakışta iki konuyu ortaya çıkardı. Bütün dünyanın dikkatlerini üzerine toplayan bu iki konu, Sovyet dış politikasının bundan sonraki perspektiflerinde ağırlığın nereye verildiği ve iç ekonomik ve politik görevlerden nasıl söz edileceği idi.

DIŞ POLİTİKA'DA ÜÇ KONU

Brejnev'in raporu, 24. Kongrede ortaya atılan "barış programı"nın temel hedeflerinin gerçekleştirildiğini; ve önümüzdeki yıllarda, Sovyet dış politikasının, gerçekleştirme sürecine giren "barış programı"nın daha acil hedeflerinin gerçekleştirilmesine yöneleceğini gösteriyordu. Rapor, şu üç noktaya özellikle önem verildiğini ortaya koydu:

- Silahsızlanma çalışmalarından sonuç alınması ve bir "Dünya Silahsızlanma Konferansı"nın toplantıya çağırılması;

- Uluslararası ilişkilerde kuvvete başvurmama konusunda bir anlaşmanın sağlanması;

- İlyişmekte olan Sovyet-Amerikan ilişkilerine gölge düşüren temel engel olan, ticarete ayırım gösterme girişimlerinin ortadan kaldırılması;

İVEDİ SORUNLAR

Öte yandan, Brejnev'in MK adına

SBKP 25. Kongresine sunduğu rapor, Orta Doğu sorununa bir çözüm bulunmasına çok büyük önem verildiğini göstermektedir. Brejnev, Angola'dan söz ederek, sömürgecilğe ve ırkçılığa da önemli bir vurgu vermiştir. Sovyet dış politikasının önümüzdeki yıllardaki köşetaşlarını belirleyecek olan diğer iki önemli sorun da Helsinki zirvesinde kesinleşen ilkelerin somut olarak uygulanmasının takibi ve Asya'da kolektif bir güvenlik sistemi oluşması yönündeki çabalara ağırlık verilmesi olacaktır.

Brejnev'in, yumuşama sürecinin sosyalizmin kuruluşunu hızlandırmasına ilişkin olarak konuşmasında kullandığı bir cümle de kesin ifadeyle özellikle dikkatleri üzerine çekmiştir: "Biz, yumuşamada, sosyalist ve komünist kuruluş için çok daha uygun koşulları sağlama yolunu gördüğümüzü gizlemiyoruz. Bu ancak sosyalizm ve barışın bölünmezliğini kanıtlar." Brejnev, enternasyonalizmin önemini belirtirken, yumuşamanın, sınıf savaşını yasalardan dışlayamayacağını hatırlattı.

"ETKİNLİK VE NİTELİK PLANI"

Diğer taraftan Brejnev'in raporunda yer alan bir cümle, Sovyet iç ekonomik politikasında teknik ve idari ilerlemenin önem kazandığını göstermektedir: Brejnev'in bu cümlesi şöyledir: "Ortaya konan görevin yerine getirilmesine götüreceğiz yol, iş veriminin hızlı artışı, tüm

toplumsal üretimde etkinliğin hızla yükselmesidir. Onuncu beş yıllık planın en önemli özelliklerinden biri, bu planın bir etkinlik ve nitelik planı olmasıdır."

SBKP Genel Sekreteri Brejnev, raporunda, çeşitli konularla ilgili olarak şunları söyledi:

ÇİN'LE OLAN İLİŞKİLER

"Yeni bir dünya savaşını kıskırtma arzusunda olan Pekin'in politikası, tüm halkların çıkarlarına tamamen ters düşmektedir. Sovyetler Birliği gelecekte de Maoizmle ilkesel ve amansız bir mücadele sürdürecektir. Eğer Pekin, sosyalist dünyayla işbirliği ve dayanışma yoluna girecek olursa, bu durum taraftardan gerekli ilgiyi görecektir ve SSCB ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında iyi ilişkilerin gelişmesi için olanaklar açacaktır. Artık iş Çin tarafına kalmıştır."

SOSYALİZMİN GELİŞMESİNDE PARTİ

"SBKP büyümeye ve güçlenmeye devam edecektir, onun saflarını 15,7 milyon kişi oluşturmaktadır. Parti üyelerinin yüzde 58'ini işçiler oluşturmaktadır; böylece işçi sınıfı ülke yaşamında öncü rol oynamaktadır. Gençlerin parti saflarına akınları büyümektedir. Parti içi demokrasinin aşamalı olarak artışı ve her parti üyesinin titizlik ve ciddiliği şeklindeki Leninist ilkeler, partinin

çelikleşmesinde ana ilkeler olarak kalmaya devam etmektedir.

SOSYALİST DEMOKRASİNİN GELİŞMESİ

"SBKP eylemlerinin en önemli doğrultusu, Sovyet toplumunun politik sisteminin gelişmesidir. SBKP, Sovyetlerin çalışmalarına, yaşamının mükemmelleştirilmesine, sosyalist hukuk düzeninin sağlanmasına, devlet yönetimi organlarının çalışmalarına, ülke savunmasının ve silahlı kuvvetlerin güçlendirilmesine büyük önem vermektedir. Sosyal kuruluşlar ve özellikle de sendikalar (107 milyon üye), komсомol (Komünist Gençlik Örgütü, 35 milyon üye), Sovyet politik sisteminin ayrılmaz parçalarıdır."

Brejnev, yasalara ve hukuka uygunluğu sağlamak amacıyla alınan önlemlerin dış eleştirilenler tarafından çarpıtıldığını belirterek de şunları söyledi: "Biz, kişiliğin, yurttaşlık haklarının gelişmeleri üzerinde titizlikle durarak, toplumsal disiplinin artması ve tüm yurttaşların toplum önündeki görevlerini gözetme sorununa büyük önem veriyoruz. Sosyalist demokrasimizin mükemmelleşmesinden, her şeyden önce, emekçilerin toplumsal işlere daha çok katılmalarını tavizsiz bir şekilde sağlamayı, devletimizin demokratik temellerinin ileri gelişmelerini, kişiliklerin çok yönlü inkaşafı için gerekli koşulların sağlanmasını anlıyoruz biz."

tiları üzerinde çalışılması için iki taraf kamuoyunda bazı hazırlıkların yapılması gerekmektedir.

KLERİDES

Geçen ay içinde Kıbrıs Rum toplumu temsilcisi Klerides'in, bir çe-

şit şantaj olduğu ileri sürülen istifasından sonra kendisine iade-i itibar edildiği görülmektedir. Klerides, bir bakıma, Rum toplumunun kaçınılmaz sözcüsü olarak kabul ettirilmek istenmektedir. Öte yandan, Rum toplumu içindeki ilerici örgütler üzerindeki baskıların artırıldığı görülmektedir. Rum

yönetimindeki Amerikan yanlı güçler, Kıbrıs sorununun uzamasını, ekonomik sıkıntılar içinde yüzen Rum toplumu üzerinde bir tehdit olarak kullanarak, belli çözümleri kabul ettirmeye çalışmaktadırlar.

FEYZİOĞLU'NUN KIBRIS GEZİLERİ

Öte yandan, Yunanistan ve Rum kanadındaki gelişmelerden esinlenen MC hükümetinin, Turhan Feyzioğlu'nu birkaç kez Kıbrıs'a göndererek, Denктаş'a, Rum tarafının federasyonu kabul etmesi halinde gerekli toprak pazarlıklarını konuşabileceği konusunda yeşil ışık yaktığı ileri sürülmektedir. Ancak, görüşmelerin kamuoyuna kapalı tutulabilmesi için de belli yıllar üzerinde durulmuştur. Viyana görüşmeleri sırasında varılan, tekliflerin yazılı olarak BM temsilcisine verilmesi sonucu, eleştirilerden çekinen her iki tarafı da tatmin etmiş gözükmektedir.

DENKTAŞ MAKARİOS'U HEDEF ALIYOR

Rum kesimindeki gelişmelerden ya-

rarlanan Denктаş ve çevresinin, şimdi de, Makarios'un Rum toplumu iderliğinden uzaklaştırılmasını, görüşmelere devam etmenin bir şartı olarak ileri sürdüğü görülmektedir. Denктаş'ın son günlerde Rum yönetimi arasında ayırım yapan ve Makarios'a Kilise'yi hedef alan demeçleri buna kanıt olmaktadır.

ÖLDÜRÜLEN GENÇ

Öteyandan, geçen yaz aylarında Türk kesiminde askerlik süresinin 30 aya çıkarılmasının, önemli sorunlara neden olduğu bildirilmektedir. Sürenin 30 aya çıkarılması, özellikle daha önce 12 ay askerlik yaparak Kıbrıs dışında yüksek öğrenime ayrılan ilerici gençlerin yeniden askere alınması amacını taşımaktadır. Bu arada, bir habere göre, bazı gençler karşılaştıkları baskılar sonucunda güneşe geçmek zorunda kalmaktadırlar. Bunlar arasında yeniden Kuzey'e geçen bir genç bilimsel kişiler tarafından vurulduğu ve Rumlar tarafından öldürüldüğü iddia edilerek cenazesinin TMT tarafından kaldırılması sırasında, gencin babasının kafilenin arkasında "katiller" diye bağırarak öne sürülmektedir.

MAHMUT TALİ ÖNGÖREN'İN YÜRÜYÜŞE
ÖZEL DEMECİ

TRT'nin en son durumu hakkında ne düşünüyorsunuz?

TRT bir kez daha iyi durumda değil. Ama bugünkü durum daha önceki durumları hiç andırıyor. Eski dönemlerde TRT'yi zor durumlarda bırakanlar TRT içindeki bazı kliklerdi. Örneğin bir haber merkezi kliği vardı. Yerine göre her dönemin ya da çevrenin siyasal görüşüne uygun anlayışla çalışırdı. TRT içinde bir de belli topluluklar vardır. Bunlar da bazen hiçbir işe karışmazlar. Ancak kendilerine uygun bir yönetim iş başına gelirse, ortaya çıkıp görev yaparlar. Bugünkü durumda ise en etkin olanlar ne haber merkezi kliğidir, zaten bu klik çoktan dağılmış bulunuyor; ne de TRT içindeki kendilerine uygun yönetimi bekleyenlerdir. Kısacası, TRT'nin bugünkü duruma gelmesini, ödün vererek sağlanmaları bunlar değil. Şimdi TRT'nin yönetiminde ve yayımların derlenmesinde TRT'nin dışından getirilen kişiler en önemli rolü oynuyorlar. Onlar bazı programların yayımını önüyorlar. Onlar neyin yayımlanması gerektiğine karar veriyorlar. Elbette daha önce TRT'de olup da onların siyasal görüşüne yakın bulunanlar da yeni uygulamaya yardımcı oluyorlar.

O halde siz bugünkü TRT'nin durumunda en etkin rollerden birini TRT'nin yeni ya da eski personelinin oynadığına inanıyorsunuz. Öyle mi?

Bir yerde evet. Çünkü özerk TRT döneminden sonra TRT çok el, biçim ve anlayış değiştirdi. Bunda elbette bu personel değil, Türkiye'deki siyasal etkiler rol oynadı. Özerk TRT'den sonra 12 Mart dönemi geldi. Sonra 1973 seçiminden sonraki dönem. Arkasından Yalçıntaş ve şimdi de Karataş dönemleri. Her dönemde TRT'de çalışırken bazı ödünler vermek ya da paçayı kurtarmak için bir kenara çekilip unutulmak gerekiyordu. Ya da en sonuncusunu yapıp, karşı çıkmak ve mücadele etmek gerekiyordu. 12 Mart zamanında TRT içinde kalıp da bu mücadeleyi yapanların sayısı son derece azdı. Kaldı ki ortaya çıkmayanları 12 Mart döneminde o denli çok da kınamamak gerekiyor diye düşünenler de vardır. Çünkü ilk kez böyle bir duruma karşılaşıyordu. 1973 seçimlerinden sonraki dönemde ise TRT oldukça rahatladı siyasal baskılar bakımından. Fakat o dönemde de birtakım mesleki konular için mücadele gerekiyordu. O da olmadı. Arkasından Yalçıntaş geldi. Ondan çeşitli baskılar beklenirken, bazılarına göre son derece şaşırıcı bir duruma karşılaşıldı. Yalçıntaş bekleneni yapmadı. Ama yasa dışı bir durumu vardı. TRT içinde baskı yaratmadığı, kendisinden bekleneni yapmadığı ve hattâ Cem döneminde yasaklanmış olan sosyal içerikli programları yayımladığı ve kendi döneminde de yeni gerçekçi programların hazırlanmasını engellemişi için, yasa dışı durumu TRT içinde tepkiyle karşılanmadı. Oysa artık Türkiye'de belli ölçülerin yerleşmiş olması gerekiyor. Konunun yüzüne bakarak değil, temelini inerek olayları değerlendirmek gerekiyor. Yalçıntaş'ı birtakım olumlu programlara yer veriyor ya da sonunda TRT'yi bırakıp gitti diye göklere çıkararak için temelinde yatan gerçekleri unuttular. Bu durum, böyle bir şey olmaz ama, bir adamın bir başka adamı parası için öldürmesine, sonra da kalkıp

KARATAŞ'IN GÖREVDE KALMASI

●
YALÇINTAŞ'I BİR TAKIM OLUMLU PROGRAMLARA YER VERİYOR YA DA SONUNDA TRT'Yİ BIRAKIP GİTTİ DİYE GÖKLERE ÇIKARANLAR İŞİN TEMELİNDE YATAN GERÇEKLERİ UNUTTULAR. BU DURUM, BİR ADAMIN BİR BAŞKASINI PARASI İÇİN ÖLDÜRMEŞİNE, SONRA DA KALKIP O PARAYI TOPLUM YARARINA KULLANINCA AFFEDİLMESİNE BENZİYOR.

o parayı toplum yararına kullanınca affedilmesine benziyor. Eğer Yalçıntaş Danıştay'ın aleyhinde verdiği karar resmen açıklar açıklanmaz istifa etseydi, kendisine saygı duyulabilirdi. Ama buna karşın görevde kalmasını, bu süre içinde TRT'de hiç tepki görmemesini ve sonra işin ciddiyetini anlayınca istifasını anlayış ya da saygı ile karşılamaya pek olanak yok. Kısacası, bugün Türkiye'de yalnız TRT konusunda değil, her konuda işin temelinde yatan aksaklık üzerinde durulmadığı için son derece olağanüstü olayları olağanmış gibi kabul etmeye başladık. Hattâ bazen bu olağanüstü durumları hatırlatma bile yağdınıyor. Yalçıntaş'ın istifasında görüldüğü gibi...

Ya Karataş?

İşte şimdi Karataş, Yalçıntaş'ın yapmadığını yapıyor. Önce, TRT dışından getirdiği danışmanlarla bazı programları yasakladı ve haberleri istediği çizgiye soktu. Sonra da televizyonda ustalıkla kıyım başladı. Arkasından da kendi çizgisine uygun programların yayımlanmasına sıra gelecek. Karataş'ın bu gibi davranışları elbette temsil ettiği siyasal ve ekonomik görüşün çizgisine son derece uygun. Fakat şunu da belirtmek gerekir ki, bugün TRT'de ister Karataş çizgisine uygun olumsuz değişiklikler, ister Türkiye'nin gerçeklerine uygun olumlu değişiklikler yapmak istediğimiz zaman, personel

üzerinde durmanız gerekiyor. O da öyle yapıyor ve Yalçıntaş'tan bekleneni, ama onun yapmadığını, şimdi Karataş yerine getiriyor. TRT içinde belli bir direnme ya da en ufak bir karşıkoyma olmadığı için de bu konuda başarıya ulaşabiliyor.

Personelin bir kısmının direnmesi Karataş'ı engelleyebilir mi?

TRT personelinin direnişi ile bu iş bir çözüm getirilemez. Fakat personelin direnişi kamuoyunun daha bilinçlenmesine, olağanüstü olayların olağanmış gibi kabul edilmemesine yol açar. Direnmenin içinde yerine göre istifa, yerine göre olumlu çizgiye program

6 POLİTİKA 24 ŞUBAT 1976 SANAT, EDEBİYAT, DÜŞÜNCE ●

SELİM
İLERİ

3 ŞUBAT GÜNLÜ
YÜRÜYÜŞ DERGİSİNDE
YAYINLANAN
"KÜÇÜK BİR KAYIKTALAR"
BAŞLIKLIL YAZININ BU
CİDDİ DERGİDE YER ALMASI
ÖZÖNTÜ VERİCİDİR

GECELER

C. Ö. düşüştü yanıtları yenilemek istemem; bunun için de önder yazarların yapıtlarını sık sık okurum. "Küçük hesap", bir yapıtı ikinci kez okuduğumu söyleyen daha hikâyeciyi keşif ardında görmekte odaklanıyor-yanıtlıyorsunuz.

C. Ö., şu sözleri niçin söylemiş, asla kavrayamadım: "Lukacs ödün vermeyen kişiği ne karşın eleştirel gerçekçilik ve toplumsal gerçekçilik arasında bir kesime noktası olduğunu söylemekle Marksist düşünceye ters düşüyor (!) Lukacs revizyonisttir (!) Devrimci cepheye mal edilmek istenen sekterliğin kotarılmamasının gizli hesapları bunlar". Böyle demiş C. Ö. Kim bunlar? Kim Lukacs'ı revizyonist olmakla suçluyor? Devrimci cepheye bunları kim mal etmiş? Ben mi? C. Ö. ille de bir hesap bulacak, borçluyla alacaklıyı karşı karşıya getirip ödemem ve ödetmemin çarelerini arayacak. Sağcı-sapan işler bunlar. Yeni yazmaya başlayan bir arkadaşın heyecanları, çocukça davranışları (tabii bu C. Ö. takma bir ad değilse).

Eleştirel gerçekçilikle sosyalist gerçekçilik arasında pek bir fark gözetmediğim de "Küçük Bir Kayıktalar" başlıklı yazının savlarından. Burada açıkça belirteyim: Eleştirel gerçekçilikle sosyalist gerçekçilik arasında çok büyük bir fark gözetiyorum. Lukacs'ı, Brecht'i, Aragon'u ve Türkçe'de henüz yayımlanmamış kimi Marx'çı güzelliklerini okurken; ürünlerin üzerinde çalışırken bu büyük farkın bütün açılımlarını kavramaya çalışıyorum. Ben, C. Ö. kadar bilgili, akıllı bir insan değilim. Okuduklarımı sindirmek isterim. Evet, C. Ö. şunları da söylemiş: "İleri'nin aldığı yaptığı sözler Lukacs'ın iki anlayış arasındaki ayrımların birleştiği tek genel noktanın ifadesidir. Kapitalist düzene başkaldırı. Ne ki sosyalist top-

BENCE TRT BUGÜNE DEK BÖYLE KARIŞMA MIŞTI. FAKAT BİR AMAÇ DA TRT'Yİ BU DENLİ KARIŞTIRDIKTAN SONRA SAĞ CEPHENİN KENDİ İSTEKLERİNİ YERİNE GETİRMESİYLE İLGİLİ İDİ. GEÇMİŞ DÖNEMDEKİ YETERSİZLİKLERDEN DE YARARLANARAK KARATAŞ ŞİMDİ BU ÇİZGİDE İLERLİYOR. ELBETTE GÖREVDE KALABİLME SÜRESİ DAHA UZARSA...

ŞİMDİ KARATAŞ, YALÇINTAŞ'IN YAPAMADIĞINI YAPIYOR. ÖNCE DIŞARIDAN GETİRTTİĞİ DANIŞMANLARLA BAZI PROGRAMLARI YASAKLATTI. HABERLERİ İSTEDİĞİ ÇİZGİYE SOKTU. SONRA TELEVİZYONDA USTALIKLA KIYIMA BAŞLADI. ARKASINDAN DA KENDİ ÇİZGİSİNE UYGUN PROGRAMLARIN YAYIMLATILMASINA SIRA GELECEK.

ENGELLENMELİDİR

yayımlama çabası ve yerine göre de yasa dışı yollar için mahkemelere gitme var elbette. Bir de personelin kendi kendini kırma çabasının önlenmesi gerekiyor.

Madem ki siz konuya genellikle personel sorunu açısından bakıyorsunuz, bu konu üzerinde daha çok durulum. Nedir personelin kendi kendini kırmaması?

Şimdi TRT Televizyonu'nun yönetimine bu aracın kuruluş dönemindeki bazı personelin egemen olduğu görülüyor. Kıyım da bunlar iş başında yapılıyor. Kıyımı egemen personelin yaptırdığını kesinlikle söyleye-

mem. Ama bu kıyımı egemen personelin görmezliğe geldiği, durumu kabul ettiği, ayrıca pek çok sorumlu personelin de yasaklanan programlar için seslerini çıkarmadıkları ortada. Kısacası, ortada bir dayanışma yok, görevin kötüye kullanılmasına gösterilen bir tepki yok. Bu arada görevden alınanlar ya da geliri daha bol olduğu için TRT dışındaki görevlere gidenler, kamuoyuna birer kahraman gibi de tanıtılıyor. Oysa bunlardan bazılarının çeşitli nedenlerden ötürü görevlerinden alınmaları gerekirdi. Ama şimdi Karataş onları yetersizliklerinden ötürü görevden almıyor. Kendi adamlarına yer açıyor.

Son derece karışık bir durum, değil mi?

Öyle elbette. İstenen de bu değil mi? TRT az da olsa, yetersiz de olsa, arada sırada görevini yapıyor, gerçekleri dile getiriyor ve muhalefetin sesine ve görüşlerine de yer veriyordu. Adalet Partisi başta olmak üzere sağ cephe TRT'nin bu durumundan 1965 yılından beri yakınıyordu. İşte şimdi ilk kez sağ cephenin eline TRT'yi bu yolundan ayırma fırsatı geçti ve Karataş da bu yolu en etkin bir biçimde kullanacak. Bence bugüne dek TRT böyle karışmamıştı. Fakat bir amaç da TRT'yi bu denli karıştırdıktan sonra sağ cephenin kendi isteklerini yerine getirmesiyle ilgiliydi. İşte geçmiş dönem-

deki yetersizliklerden de yararlanarak Karataş şimdi bu çizgiden ilerliyor ve ilerleyecek de. Elbette görevde kalabilme süresi daha uzarsa...

Danıştay'ın kararı uygulanmadığına göre MC hükümeti iş başında olduğu sürece Karataş görevde kalmaz mı?

Ben hukukçu değilim. Fakat bugün Karataş'ı görevden alabilmek için çeşitli yollar olsa gerek. Bu yollar uygulanabildiği takdirde, MC hükümeti iş başında bile Karataş'ın görev yapmasını engellenebilir samyorum. Karataş genel müdürlük makamında TRT'nin önemli harcamalarına imzasını atıyor mu? Bu harcamaların onun yetkisi olmayan imzası ile diğer resmi kuruluşlardan geçmiyor mu? Bu resmi kuruluşlardan hiçbirinde bu imzayı tanımayacak bir makam yok mu? Bir makam Karataş'ın imzasını geçerli bulmadığını açıklasa ve TRT ile ilgili ödeme yapmasa, Karataş görevini yerine getiremeyecek duruma düşer. Samyorum bu gibi kuruluşların başında Sayıştay vardır. Her kuruluş mu MC'nin hizmetinde, her kuruluşu mu MC'nin adamları dolduruldu?

Demir Karataş geçmiş dönemdeki yetersizliklerden de yararlanarak TRT'de istediğini yapabilir demisiniz. Nedir bu yetersizlikler?

Bugüne dek bu yetersizliklerin üzerinde çok durduk. TRT'de hiçbir konuya belli olumlu gelenekler ve ölçüler getirilmedi. Kurumun yönetiminde ve mesleki açıdan çalışmasında bilimsel yöntemler uygulanmadı. Her dönemde ancak kişisel ve keyfi bir tutumla yönetime ve program hazırlamaya ve yayımlamaya önem verildi. Bu tutum biraz olumlu bir yönde geliştiği zaman kimse konunun derinliklerine inmedi. Ama bugünkü gibiler bir durum ortaya çıkınca, yakınlıklar başladı. Yine de yasal yollardan direnmeye kimse yanaşmıyor. Hatta TRT'nin bugünkü durumu ile olumlu sayılan dünkü durumu arasında bile paraleller kuranlar var. Dün TRT danışmanlarla yönetildi, bugün de öyle diyorlar. Dün tecrübesiz elemanlar TV yönetimine getirilmişti deniyor, bugün de öyle. Dün de televizyonun başına bir mühendis atanmıştı, bugün de. Dün de program aralarında saray müzliği çıkarılır ve eski uygarlıklara değgin motifler gösterilirdi, bugün de. Dün de TRT'nin temelinde bozukluklar vardı, bugün de. Gerçi bugüne kıyasla olumlu sayılan dünkü TRT döneminde herşeye karşın bir iyi niyet olduğu ileriye sürülebilir. Bugüne bunun en ufak bir belirtisi bile yok. Fakat Türkiye'de hiçbir konunun ve kuruluşun sadece iyi niyetle kalmayacağını ve bugüne kıyasla daha iyi olan, ama yeterince iyi olmayan düne dönülmemesi gerektiğini unutmayalım. Türkiye'de Karataş'ları etkin duruma getirmeye için sorunların kökenine inmek, bilimsellikten ayrılmamak ve olağanüstü durum yaratmalarına da karşına çıkmak gerekiyor. Buna bugün en çok TRT'de gereksinim var

ve DÜŞLER

lumu kuracak yeni insanın niteliklerini bulup çıkarma ancak toplumsal gerçekçi çizgide netleşir." Alıntının ilk cümlesi çok bozuk bir dille yazılmış. Neyse... C.Ö.'nin söylediklerine katılıyorum, oldukça yalın ve bilinen bir soruna değinmiş. Yazmış çözemediğim bir durum söz konusu; ben, bu bozuk dilli cümlelerin tersini mi söylemişim bir yerlerde?

"Küçük Bir Kayıktalar" yazısı akılalmaz keşiflerle süzülüyor. "Yahşısamanın sıslı bahçelerinde sosyal-demokrat düşüncesi, Kültür Bakanlığına dek uzanıyor. (...) Küçük Bir Kayıktalar... Bindikleri kayık, doğayı alt üst eden tayfun karşısında parçalanmaya çökten başladı. Tek zenginlikleri geceler ve düşlere sansuz kavuşacaklar, tek fiyakaları burjuvalık korutacak bilinçlerini..." Ne demek istiyor C.Ö.? Kim bu kültür bakanı olma sevdalısı? Hele o gecelerde, düşlere, sansuz kavuşacaklar'a bayılıyor insan. Okura kulaktan dolma bilgilerle yazılmış bir "bilinç akımı" cümlesi diye gösterebiliriz o sansuz kavuşacakları. Ağırbağı bir dergi, yazılarını seçerken anlaşılır bir dille hiç mi ön görmez?

C.Ö. okuduğunu da anlamıyor ya da anlamak istemiyor. Hegel diyalektiğini benim Suat Kemal Yetkin'den öğrendiğini ileri sürüyor. C.Ö. Önce şunu belirtiyim: Hegel'in diyalektiğini hiç kimseden öğrenmedim, bilmiyorum çünkü. Türkiye'de de bunu bilenlerin kaç kişi olabileceğini azıcık okuyamaz olan herkes kestirebilir. Hegel'i kavramak çok yoğun ve derinlemesine çalışmaları gerektirir-ışte bunu biliyorum. Ankara'da, estetiği, Hegel estetiğini Suat Kemal Yetkin'den öğrendim, üzeri üzeri söylemişim sözü azıcık değiştirmiş, neden olmasın, "küçük hesaplar" diye bir şey var aklında.. Hegel'in estetiğini, dolayısıyla diyalektik bakışımı Fran-

sızca'dan okuyup anlamaya çalıştım. Ön bilgiler olmadan bu işi de karamayacağımı farkettim. Suat Kemal Yetkin örneğini ise özellikle verdim. Yetkin'in idealist bakış açısıyla Hegel'in eksik tanımlandığını ifade edebilmek için...

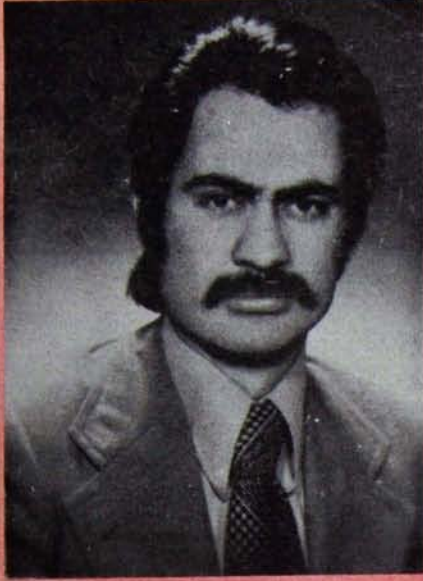
Uzayıp gider bu yazı. Burada keseceğim ama. C.Ö.'nin şeyler okumuş, bir şeyler düşünmüş, gelişigüzel sıralamış. Ciddi bir dergi de bu gelişigüzelliğe rağbet etmiş. Asıl çarpıcı olan bu.

Bir süredir Sabahattin Ali -Salt Falk tartışması hızını kaybetmişti. Yeniden alevleneceği benzer. Bu yararsız, giderik çizgisel tartışma için son sözümlü söyleyeyim: Sabahattin Ali de, Salt Falk de saygı duyduğum yazarlardır. C.Ö. dikkat etmeydi. Sabahattin Ali üzeri pek çok yazı yazmış olduğumu görürdü. Kim bilir, o yazılardan bir-iki'sini okumak zahmetine de değirdi belki.. Ben, "Sabahattin Ali mi, yoksa Salt Falk mi?" sorusuna karşı çıkarırım- bir tek buna.

Küçük bir kayıkta benimle birlikte tayfuna yokalanmış kişiler arasında Mehmet H. Doğan'ın da adı anılıyor. Çok çirkin bir tutum bu. Mehmet H. Doğan gerek "Estetik" kitabında gerekse Marxçı eleştirmenlerden yaptığı çevirilerle düşünme gücünü, yazarlık anlayışını açık- seçik belirtmiştir. Ve Türk okunu Caudwell'i Mehmet H. Doğan'ın çabasıyla tanı- mıştır. C.Ö. bunları da mı bilmiyor yoksa?

Geceler ve düşler, belki de, boyayı bir imge olarak söz konusu edilebilir. Geceler, C.Ö. gibilerinin tutumunu im- geliyorsa; düşler de, yarının dünyasında bu soy davranışların, tutumların olmayacağı gerçeğinde odaklanıyor.

Yürüyüşün 43. sayısının kapığında çok ilginç ve yerine denk düşen bir slogan göze çarpıyor: "PROVOKASYONDAN KORKMAMAK".

TÜRKİYE'DE İŞ MÜFETTİŞLERİ ARACILIĞIYLA YÜRÜTÜLMESİ GEREKEN İŞ TEFTİŞİ, EMEK VE SERMAYE ARASINDAKİ SOMUT UYUŞMAZLIKLARI YERİNDE İNCELEME AMAÇINI TAŞIMAKTADIR. BAŞKA BİR DEYİŞLE, ÇALIŞMA HAYATI İLE İLGİLİ YASALARIN, KURALLARIN UYGULANIP UYGULANMADIĞININ TESBİTİ İŞ MÜFETTİŞLERİNİN ÇALIŞMA ALANIDIR. BURJUVAZİ, İŞÇİ SINIFI KARŞISINDA MEVCUT YASALARI AYAKLAR ALTINA ALAN BİR SALDIRGANLIK İÇİNDEDİR. ÇALIŞANLARI HEDEF ALAN BU SALDIRININ ARA HEDEFLERİNDEN BİRİ DE ÇALIŞANLARDAN YANA, ONLARIN HAKLARININ GASBEDİLMESİNE KARŞI ÇIKAN İŞ MÜFETTİŞLERİ OLMAKTADIR. AŞAĞIDA, İŞ MÜFETTİŞLERİ DERNEĞİ (İM-DER) BAŞKANI AHMET EROL'UN YÜRÜYÜŞ'E VERDİĞİ ÖZEL DEMECİ SUNUYORUZ.

MC'NİN ÜZERİMİZDEKİ BASKILARI İŞÇİ SINIFIM HEDEF ALIYOR

MC iktidarının iş hayatı ve bunu denetleme durumundaki iş müfettişleri konusundaki tavrı ne olmuştur?

MC döneminde iş müfettişlerine yapılan baskıların bir örneği son olarak Seydişehir'de çalışan işçilerin hangi sendikaya gerçek üye olduklarının incelenmesinde ortaya çıkmıştır. Hiçbir dönemde olmayan bir uygulama MC döneminde yapılmıştır. Şöyle ki, Konya'da 6 iş müfettişi arkadaşımız görevli bulunmaktadır. Seydişehir'de sendikaların yetki incelemesi konusu ortaya çıktığında, Mevlüt Can adındaki iş müfettişi arkadaşımız daha on gün evvel Samsun'dan Konya'ya sürülmüşken ve hiçbir hizmet gereği yokken Elazığ'a gönderilmiştir. Diğer iki müfettişe Konya grup başkanlığı tarafından resmen görev verildiği halde, bunlar daha sonra inceleme çalışmalarına dahil edilmemiştir. Ayrıca diğer üç müfettişe de bu konuda hiçbir görev verilmemiştir. Burada en önemli husus bakanlığın 10 iş müfettişini Ankara'dan Konya'ya göndermesidir. Bakanlık bu on müfettişi, kendi doğrultusunda karar verilmek için göndermiştir. Oraya giden bir müfettişle Bakanlığın devamlı telefon görüşmesi yapması, bunu kanıtlamaktadır. Bu arada, sahte üye işleri konusunda yapılacak bir incelemeyle ilgili çalışmalar on müfettişin başındaki Orhan Dönmez tarafından engellenmiştir. Bu, dernek olarak bizim ilkelimize ters düşmektedir. Bizim tek amacımız, yan tutmadan, objektif inceleme yapmaktır. Bu on müfettişin gönderilmesi, tamamen yan tutmadan başka bir şey değildir ve hiçbir dönemde bu şekilde özel müfettiş gönderilmemiştir. İnceleme yapmaya tüm iş müfettişleri yetkilidir. Buradan müfettiş gönderilebilir, ancak bu, oradaki 6 müfettiş yetersizse onları takviye mahiyetinde olur, sonradan giden on müfettiş oradaki 6 müfettişle birlikte bu incelemeyi yapabilir. Bunun bir örneği 1974'te CHP döneminde olmuş, İskenderun Demir-Çelik'te yapılacak bir yetki için üç arkadaşımız Adana'ya gönderilmiş, ancak bunlar Adana'daki arkadaşlarla birlikte inceleme yapmışlardır.

İş müfettişlerinin referandum konusunda karar vermeye yetkili olup olmadıkları konusundaki görüşünüzü açıklar mısınız?

Seydişehir'de incelemeye gönderilen on müfettişten bazıları buna karşı çıkmışlardır. Bunlar, Ba-

kanlığın kendi doğrultusunda karar aldırma küçük çektiğini göstermektedir. Bu nedenle, Bakanlık iş müfettişliği yardımcılığına girebilmek için gerekli okul mezunların belirtildiği yönetmeliği 18 Şubat 1976 tarihinde değiştirmiştir. Yeni yönetmelikte, sadece Fakülte, yüksek okul ve muadeleti onanmış okul mezunların öngörülmektedir. Yaş sınırı da 30 yaşından 35 yaşına çıkarılmıştır. Bundan amaç, kanımca, kendi istedikleri kişilerin iş müfettişliğine getirilmesi ve böylece de kararları istedikleri şekilde aldrabilmektir. Bunun Seydişehir dışında örnekleri de vardır. Örneğin Ankara'dan iki müfettiş arkadaşımız bir işyerini incelemeye gittiklerinde, işveren arkadaşlarımızı inceleme yaptırmamış. "Bakan MSP'li ben de MSP'liyim şimdi telefon eder sizi sirdürürüm" diyerek tehdit etmiş. Arkadaşlar bu yönde rapor verdikleri ve konunun savcılığa intikal ettirilmesini önerdikleri halde, bu konuda herhangi bir işlem yapılmamıştır. İş müfettişliğine parti militanlarını getirilmesi, iş hayatında huzursuzluklara neden olacaktır.

Toplu sözleşme yapma yetkisinin hangi sendikaya ait olduğu ve kimin gerçekten hangi sendikaya üye bulunduğu konusunda, biz iş müfettişleri olarak referandumu benimsemekteyiz. Yarıştay genel kurulu kararına rağmen, referandumun bugün de uygulanabileceği görüşündeyiz. Şöyle ki, 275 sayılı yasaya göre, toplu sözleşme yetkisi bölge çalışma müdürlüğüne verilmektedir. Ancak incelemeyi bölge çalışma müdürlüğü yapmamakta, evraklar iş müfettişlerine intikal etmekte, gerekli incelemeyi onlar yapmaktadır. Bu konuda iş müfettişlerine ağırlıklı görev düşmektedir. Konu iş müfettişlerine geldikten sonra, sendikaların ibraz edeceği üye kayıt işleri ve diğer belgeler üzerinde gerekli incelemeyi yaparlar. Bunun sonucunda, sağlıklı bir sonuca varamayacakları ortaya çıkarsa, müfettişler iş yerinde referandum gibi bir oylamaya gidebilirler. Buna mahkeme kararları da imkan vermektedir. Bir mahkeme kararında şöyle denmektedir: "İş müfettişlerince işyerinde işçilerin üyelik durumunun tahkikinde, tahkik yönü yasalarımızca sınırlanmamıştır. Bu nedenle müfettişler 274 sayılı yasanın 28. maddesi dışında işyerinde her türlü beyan alma ve tahkikat olanağına sahip bulunmaktadırlar." 28. maddede belirtilen belgeler, üye kayıt defterleri ve üye kayıt işleridir. Müfettişler bunların sonucunda sağlıklı bir sonuca varamazlarsa

her türlü tahkikatı yaparlar. Bu tahkikat içinde işçilere tek tek hangi sendikaya üye olduklarını sorabilecekleri gibi, bir sandık koyarak gizli oy açık sayım usulüyle bir referandum yaptırabilirler. Ancak bu yöntem bugün için uygulanabilir mi? Biz İM-DER olarak 1975 Şubatında bu şekilde bir oylama yapılabileceğine karar verdik. İstanbul'da bu uygulama yapılmıştır, fakat işverenler tarafından engellenmiştir, daha sonra mahkeme kararıyla yapılmıştır. Bugün Bakanlık bu konuda bir genelge çıkardığı takdirde işyerlerinde bu şekilde bir uygulama yapılabilir. Ama tabii, Bakanlığın tavrı ayrı bir konu.

İM-DER'in durumu hakkında bilgi verir misiniz?

İM-DER olarak esas amacımız iş teftişinin etkili bir biçimde yapılmasıdır. Çalışanların yasal haklarının gereği gibi korunmasıdır. İş hayatının etkili biçimde denetlenmesi iş müfettişlerinin hukuki durumunun gerçekleştirilmesiyle mümkündür. Bu amaçla, bugün 219 iş müfettişinden 208'i İM-DER'e üye olmuştur. İki yılı aşan bir uğraş sonunda iş müfettişlerinin kamuoyunda belli bir yeri olmuştur. Ancak, iş müfettişliğinin tarafsızlığına gölge düşüren müfettişlerin İM-DER'den çıkarılması için de gerekli girişimlerde bulunacağız.

İM-DER kurulana kadar iş müfettişleri, Bölge Çalışma Müdürlüklerinin emrinde çalışmışlar. İş müfettişleri sadece raporlarını vermişler veya işyerlerinde gerekli denetim yapılmamış, genellikle 1475 sayılı yasadaki belirtilen kurtasiye noksanları, kaydedilmiştir. Bugün dahi müfettişlerin nasıl inceleme yapacakları açık değildir. İş müfettişleri kendi bölgelerinde, çalışma müdürlüklerinin emrinde çalışmak zorunda bırakılmışlardır. Sadece parasal yöne dönük bazı çatlak sesler çıkmıştır. Oysa İM-DER konuyu parasal yönden ele almamış, iş hayatının etkin biçimde denetlenmesi ve bunun için de iş müfettişlerine özgür denetim yapma olanağı sağlanmasa yönünden yaklaşmıştır. Ve bu hukuki statü bugün gerçekleştirilmiş ve bunun sonucunda, müfettişler devamlı yevmiye almışlardır. Ancak gelen yöneticiler bu hukuki statüyü uygulamamışlardır. MC döneminde de bunu beklemek olanaksızdır.

Sonuç olarak görüyoruz ki, MC döneminde iş müfettişleri üzerinde oynanan oyunlar, aslında işçiler ve sendikalar üzerinde oynanan oyunlardır. MC hükümetinin Çalışma Bakanı da bu amaçla iş müfettişleri konusuna el atmış, kendi siyasal doğrultusundaki kişileri yönetime getirmek istemektedir. Böyle bir yönetimde iş hayatına huzur getirilemeyeceği açıktır.